

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

İsmayilov

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzeldir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 169 (6369) 18 sentyabr 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

"Əsrin müqaviləsi"ndən 27 il ötür

"Ümumrespublika Xəmsə Festivalı"nın şimal-qərb regionu üzrə VI turu keçirilib

Bax 3

Ekoloji terror: Ermənistan məhşər ayağına çəkiləcək

BMT-nin 48-ci İnsan Hüquqları Şurasının ümumi mübahisələr sessiyasında müzakirəyə çıxarılan Oxçuçayın Ermənistan tərəfindən çirkəndirilməsinə beynəlxalq hüquq çərçivəsində qiymət...

Bax 11

Bax 8

18 Sentyabr Üzeyir Musiqi Günüdür

Bu gün Azərbaycan bütün dünyaya öz musiqisi ilə səs salıb. Sərhədsiz dünyaları aşan Azərbaycan musiqisini belə beşəri edən böyük simaları, dahi sənətkarlarıdır.

18 Sentyabr

Milli musiqi günü!

Bax 5

"Ölkədə azğınlaşmış məmurların cəzalanması ilə bağlı işlər davam edəcək"

Məmur-vətəndaş münasibətləri haqda danışanda bilmək lazımdır ki, bu münasibətlər dövrədən, ölkədən asılıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Rasim Musabəyov deyib.

Bax 4

Məktəblərdə imtahanların sayı azaldılır?

"İlk növbədə qeyd edim ki, kurikulum Azərbaycan təhsil sistemində 1990-cı illərdə yeni pedaqoji termin kimi daxil olub. Mənası əski latın dilində "yol", "istiqlal" deməkdir. Daha sonralar elm və təhsil sahələrində xüsusi termin kimi işlənməyə başlandı. Amma 2008-ci ildən etibarən orta məktəblərdə tədris kurikulum standartlarına uyğun olaraq...

Bax 3

Gorus-Qafan yolundakı nəzarətdən kimlər narahatdır?

Gorus-Qafan yolundakı nəzarətdən kimlər narahatdır

CANLI YAYIM

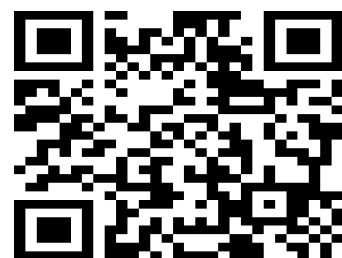
Hansı hallarda xarici diplomlar tanınmır?

Bəzən hansısa ölkənin ali təhsil müəssisələrində təhsil almış şəxslərin diplomlarının tanınmaması ilə bağlı problem ortaya çıxır.

Bax 4

Şuşada Türkiyə Konsulluğu nə vaxt açılır? - ermənilərin Xankəndidən böyük köçü başlayıb

Şuşada Türkiyə Konsulluğu nə vaxt açılır

CANLI YAYIM

"Paşinyan danışıqlara çıxış yolu kimi baxır"

Bax 13

Ərazilərimizin minalardan təmizlənməsi əsas hədəflərimizdəndir

Bax 12

"Qalatasaray" Avropa Liqasına qələbə ilə başladı

Bax 16

İlham Əliyev: "Hər kəs bilməlidir ki, heç kim məsuliyyətdən yaxasını qurtara bilməz"

Son illər ərzində bir çox yüksək vəzifəli məmurlar, yerli və mərkəzi icra orqanlarının rəhbərləri, eyni zamanda, sabiq rəhbərlər, nazirlər, icra başçıları cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmişlər. Hər kəs bilməlidir ki, heç kim məsuliyyətdən canını, yaxasını qurtara bilməz. Bunu mən dəfələrlə demişəm, bir daha demək istəyirəm, sizə də deyirəm və bu gün bütün digər məmurlara deyirəm - əgər məmurlar öz işində yene də bu çirkin əməllərdən əl çəkməsələr, onların da aqibəti eyni olacaq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Prezident İlham Əliyev Cəlilabad və Şəmkir rayonlarına təyin olunmuş icra hakimiyyəti başçılarını videoformatda qəbul edərəkən bildirib.

"Hətta çıxışlarının birində demişdim ki, əgər təmiz işləmək istəmirsinizsə, getməyin bu işlərə, razılıq verməyin, yoxsa bədbəxt olacaqsınız. Əgər siz bu məsuliyyətin altına girirsinizsə, onda, bax, dediyim kimi, qanun çərçivəsində işləməlisiniz və bu yüksək etimadı

doğrultmalısınız. Elə işləməlisiniz ki, vətəndaşlar sizdən razı olsunlar. Ancaq indi istintaq materiallarının bir çoxunda göstərilir ki, bir neçə rayonun icra başçıları hətta sosial cəhətdən ən həssas təbəqənin nümayəndələrindən də pul, rüşvət almışlar. İşsizliyin səviyyəsini azaltmaq, xüsusilə dünyada gedən böhranlı vəziyyəti, sosial-iqtisadi böhranı, pandemiya dövrünü nəzərə alaraq mənim təşəbbüslə ən həssas təbəqə üçün yüz minə yaxın ödənişli ictimai iş yeri açılıbdır və orada məvacib minimum əməkhaqqına bərabərdir. Bunları da çox görüblər o insanlara və onların da ödəniş kartlarını öz kabinetlərində saxlayaraq oradan pul çəkmişdilər. Yəni, bu qədər vicdansızlıq ola bilərmi?", - deyərək Prezident əlavə edib.

Bununla bağlı videokadrlardan danışan dövlətimizin başçısı deyib: "Dəstəyə, sosial müdafiəyə ehtiyacı olan ailələrə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən göndərilən humanitar yardımın da dalına keçirlər. Bu videokadrlar var, hər kəs bunu görüb və nifrət edib o adam-

lara ki, nə qədər yardım göndərilib, bunun filan faizini götürək bazarda sataq. Bu qədər alçaqlıq, vicdansızlıq ola bilər?! Bu insanlar özlərini biabır edirlər, bizim iqtidarımıza ləkə vururlar. Əgər kiməsə hesab edir ki, bu, onlar üçün nəticəsiz qalacaq, səhv edir".

Dövlət başçısı daha sonra qeyd edib ki, artıq hər kəs başa düşüb ki, dövlət məmuru nümunə olmalıdır, yerlərdə insanların dolanışıqı, insanların rahatlığı dövlət məmurunun fəaliyyətindən asılıdır: "Onlar elə işləməlidirlər ki, daim insanlarla bir yerdə olsunlar. Mənim tövsiyələrimin içində bu tövsi-

yə də həmişə xüsusi yer tutur. Sizə də deyirəm, siz insanların arasında olmalısınız, onlarla daim təmasda olmalısınız, onların qayğıları ilə yaşamalısınız və çalışmalısınız ki, imkan daxilində onlara kömək edəsiniz."

Dövlət tərəfindən, mərkəzi icra orqanları tərəfindən rayonların inkişafı ilə bağlı böyük işlər görüldüyünü bir daha diqqətə çatdıran Prezident deyib: "Siz yerlərdə elə işləyin ki, rayonlar daha sürətlə inkişaf etsin. İndi bizim bir çox rayonlarımız artıq mərkəzdən dotasiya almır. Ancaq 10 il bundan əvvəl demək olar ki, rayonların mütləq

əkseriyyəti dotasiya alırdı. Nə üçün? Çünki yerlərdə yığılan vəsait məmurların cibinə gedirdi, dövlət xəzinəsinə, dövlət büdcəsinə yox, məmurların cibinə. Gecəgündüz elə burada, qapılarda fırlanıb, hansısa maddi dəstək, maddi yardım istəyənlərin sayı kifayət qədər çox idi, icra başçılarını nəzərdə tuturam".

Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, aparılan islahatlar nəticəsində indi bir çox rayonlar artıq dotasiya almır. "Biz elə etməliyik ki, ümumiyyətlə, rayonların inkişafı yerlərdə, bütün rayonlarda yığılan vəsait hesabına təmin olunsun".

Moldova portalı: Oxçuçay Ermənistan tərəfindən çirkləndirilir

Moldovanın aparıcı "Tribuna" xəbər portalı Ermənistan tərəfindən Oxçuçayın çirkləndirilməsi barədə məqalə yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə ölkənin sərhəd çaylarının azərbaycanlı ekologlar tərəfindən monitorinqinin aparıldığı yazılır. Monitorinq zamanı məlum olub ki, Ermənistandakı bəzi sənaye müəssisələrinin kimyəvi tullantıları, Qacaran və Qafan zavodları tərəfindən ağır metalların, sənaye tullantılarının təmizlənmədən çaya axdırılması çay faunasını, ekosistemi məhv edir və insan sağlamlığı üçün son dərəcə təhlükə yaradır.

Bildirilir ki, Azərbaycanın yerüstü su ehtiyatlarının təxminən 70 faizi qonşu ölkələrdə transsərhəd su axınları hesabına formalaşmışdır. Transsərhəd çay olan Oxçuçayın Ermənistan ərazisində daim kəskin çirklənməyə məruz qalması Azərbaycanın əkin sahələrinin suvarılmasına və içməli su təminatına olduqca mənfi təsir göstərir.

Məqalədə vurğulanır ki, Oxçuçaydan 2021-ci ilin yanvar-iyun aylarında beynəlxalq və yerli laboratoriyalar tərəfindən götürülən su nümunələrində yüksək miqdarda ağır metal, xüsusən mis, molibden, manqan, dəmir, sink və xrom aşkar edilib.

Eyni zamanda, məqalədə çayların böyük bir hissəsinin Azərbaycan ərazisinə axdığı Ermənistanın hələ də Transsərhəd Su hövzələrinə dair Helsinki Konvensiyasına qoşulmadığı təəssüflə qeyd olunur, Oxçuçayın ekoloji böhranı və kritik vəziyyəti, o cümlədən Ermənistan tərəfindən davamlı çirkləndirilməsinə dair aidiyyəti qurumların məlumatlandırıldığı və bunun qarşısının alınması məqsədilə beynəlxalq təşkilatlara müraciət edildiyi bildirilir.

İsrailli ekspert: Füzuli beynəlxalq aeroportu yeni Qarabağın bərpasında çox mühüm mərhələdir, lakin sonuncu mərhələ deyil

"Bu yaxınlarda Azərbaycana səfərim zamanı Qarabağ bölgəsində Füzuli beynəlxalq aeroportunun yaradılması ilə bağlı tikinti işlərinin şahidi oldum. Füzuli Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə dağıdılmış və məhv edilmiş şəhərlərdən biri olub. Erməni ordusu işğal illərində bu ərazidə çox geniş tank tunellərindən və sayısız-hesabsız minlərdən başda heç nə qoymayıb".

AZƏRTAC xəbər verir ki, israilli xanım jurnalist Raxel Avraam bu sözləri beynəlxalq münasibətlər sahəsində tanınmış ekspert, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin İsraildəki nümayəndəliyinin rəhbəri Arye Qut ilə Amerika-İsrail nüfuzlu "The Jewish Press" mediaplatforması üçün müsahibəyə giriş kimi yazır.

Arye Qut deyib: "Azərbaycan hava yollarına məxsus A340-500 nömrəli Airbus təyyarəsinin Bakıdan havaya qalxması və Füzulidə yere enməsi əlamətdar və tarixi hadisədir.

Azərbaycan KİV-nin məlumatına görə, bu təyyarəyə "Qarabağ" adı verilib. "Silk Way Airlines" aviashirkətinə məxsus "Boing 747-499" təyyarəsi də Füzuli beynəlxalq hava limanında yere enib. Hazırda bu təyyarə Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş və bərpa edilən Qarabağ regionuna müntəzəm reyslər etməyə başlayıb.

İsrailli ekspert deyib: "İşğaldan azad edilmiş ərazidə bircə salamat bina, uşaq bağçası və ya məktəb, kitabxana və muzey salamat qalmayıb. İşğalçı erməni ordusu qarət və van-

dalizmlə məşğul olub, Ağdam, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan kimi şəhərləri yer üzündən silib. Erməni işğalçıları 28 il ərzində kütləvi vandalizm, ekoloji və mədəni soyqırım törədərək Azərbaycanın bu gözəl regionunu vuran qoyublar. Arye Qutun sözlərinə görə, Füzulidəki aeroportun ətrafındakı ərazi hələ də ermənilərin basdırdığı mina və mermilərlə doludur.

İsrailli jurnalistlər 1350 kilometrlik azad edilmiş ərazidə işğal, vandalizm mənzərələrini görüblər. İsraili ekspert ritorik sual verir: "Əgər ermənilər bu əraziləri "özlərininki" adlandırırılsa, nəyə görə bu ərazilər məhz erməni işğalından sonra belə kabus-şəhərlərə oxşayır?!"

İsrailli ekspert vurğulayıb: "Füzulidə aeroportun açılması yeni Qarabağın bərpasında, bu regionun inkişaf etmiş infrastrukturaya və iqtisadiyyata malik çiçəklənən diyara çevrilməsində çox mühüm mərhələdir, lakin sonuncu mərhələ deyil. Gələcəkdə Füzuli beynəlxalq aeroportu Qarabağın

mərkəzi nəqliyyat qovşağına çevriləcək, Azərbaycanla həmhüddud dövlətlərlə yanaşı bir sıra başqa ölkələrdən səmimiyyət və yük daşınması xidmətləri göstərəcək".

Qutun sözlərinə görə, Füzuli beynəlxalq aeroportunda uzunluğu 3000 metr və eni 60 metr olan uçma-enmə zolağı salınıb. Aeroport instrumental minik və naviqasiya sistemləri, işıqlandırmanın idarə edilməsi, habelə İKAO-nun bütün tələblərinə uyğun ilkin və ikinci radiolokasiya sistemləri ilə tam təchiz olunub. Sahəsi 60 min kvadratmetr olan aeroport istənilən tipli təyyarələri qəbul edə biləcək. Arye Qut müsahibəsinin sonunda deyib: "Hava hərəkətinin idarə edilməsi üçün avtomatlaşdırılmış sistemlərlə təchiz olunmuş qüllənin tikintisi başa çatıb. Bundan əlavə, Füzuli beynəlxalq aeroportunu Şuşa şəhəri ilə birləşdirən avtomobil yolu çəkilir".

“Ümumrespublika Xəmsə Festivalı”nın şimal-qərb regionu üzrə VI turu keçirilib

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Gənclər Birliyinin təşkilatçılığı ilə “Nizami Gəncəvi İli”nə həsr olunmuş “Ümumrespublika Xəmsə Festivalı”nın növbəti, VI regional turu sentyabrın 17-də Şəki şəhərində keçirilib. Şəki şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində təşkil olunan regional yarışda Qəbələ, Oğuz, Şəki, Qax, Zaqatala və Balakən rayonlarını təmsil edən bitərəf və YAP üzvü olan gənclərdən formalaşan komandalar iştirak ediblər. İştirakçılar əvvəlcə Ümummilli Liderin Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısında ucaldılan abidəsi önünə gül dəstələri düzüblər.

Bilik yarışının açılış mərasimində YAP Şəki şəhər təşkilatı sədrinin səlahiyyətlərini icra edən Həsən Həsənov çıxış edərək, Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə 2021-ci ilin Azərbaycanda “Nizami Gəncəvi İli” elan edildiyini diqqətə çatdırıb. Bildirilib

ki, dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 880 illik yubileyi ilə əlaqədar ölkəmizdə, eləcə də onun hüdudlarından kənarında silsilə tədbirlər həyata keçirilir. 2021-ci ilin “Nizami Gəncəvi İli” elan edilməsi klassik ədəbi irsimizi

zə verilən yüksək dəyərin bariz nümunəsidir.

YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov çıxışında dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin əsərlərində elmə, təhsilə həmişə böyük dəyər verildiyini diqqətə çatdırıb. “Ümumrespublika Xəmsə Festivalı”nın gənclər arasında böyük marağa səbəb olduğunu bildirib. O, gənclərə milli-mənəvi dəyərlərimizi aşılamaq baxımından layi-

hənin əhəmiyyətini xüsusi qeyd edib, iştirakçılara bilik yarışında uğurlar arzulayıb. Qeyd olunub ki, layihə çərçivəsində iştirakçı gənclər həm bölgələrimizə səfər edir, eyni zamanda, digər bölgələrdən olan gəncləri tanımaqla öz əhatə dairələrini daha da genişləndirirlər. Belə tədbirlər gənclərimizin tariximizlə bağlı bilgilərini artırmaqla yanaşı, region gəncləri arasında əlaqələrin genişlənməsinə də töhfə

verir. Çıxışlardan sonra intellektual yarışmaya start verilib.

Şimal-qərb bölgəsinin 6 rayonunu təmsil edən bitərəf və YAP üzvləri olan gənclərdən formalaşmış komandaların iştirakı ilə keçirilən intellektual yarışın yekununda Qəbələ rayonunun komandası qalib gələrək, “Ümumrespublika Xəmsə Festivalı”nın Gəncə şəhərində keçiriləcək finalda iştirak etmək hüququ qazanıb.

“YAP cəmiyyətə islahatçı partiya olduğuna dair mesaj verdi”

“Yeni Azərbaycan Partiyasının 7-ci qurultayında ölkə rəhbəri, partiya sədri Möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin qarşımızda qoyduğu vəzifələrə və veridyi tapşırıqlara uyğun olaraq, eyni zamanda qurultayın qərarlarından irəli gələrək yeniləşmə və islahatlar istiqamətində ciddi addımlar atılıb. Yeni Azərbaycan Partiyası bu qurultayla cəmiyyətə islahatçı partiya olduğuna dair mesaj verdi. Partiya nəhəngliyinə baxmayaraq, eyni zamanda kifayət qədər çevik, yeni çağırışları nəzərə alan və onlara uyğunlaşmağı bacaran partiyadır”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Ramil Məmmədov deyib.

Deputatın sözlərinə görə, partiyada aparılan struktur islahatı onun eyni zamanda həm köklərə və siyasi ənənəsinə bağlılığını möhkəmlətməli, həm də çevikliyi artırmalıdır: “Cəmiyyətdə birmənalı qarşılanmayan bəzi şəxslərin rəhbər strukturlardan kənarlaşdırılması, əvəzində gənc, enerjili və müsbət imicə malik şəxslərin İdrə Heyətinə daxil edilmələri isə həm də YAP-ın simasının dəyişməsi və gəncləşməsi prosesindən xə-

bər verir. Faktik olaraq, partiyada veteranların təcrübəsi ilə gənclərin düşüncə və enerjisini birləşdirməyin optimal sxemi tapılıb”.

R.Məmmədov vurğulayıb ki, rayon təşkilatlarının işinin yeni meyvanlara uyğun formalaşdırılması tələbi həm zamanın, həm də qarşıda duran vəzifələrin daha effektiv şəkildə icra olunması nöqtəyindən böyük əhəmiyyətə malikdir: “Digər önəmli sahə beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsidir ki, bu istiqamətdə indiyənədək kifayət qədər həm təcrübə, həm də nəticə əldə olunub. Bir çox beynəlxalq təşkilatlarda təmsil olunan YAP eyni zamanda gələcəkdə ikitərəfli və çoxtərəfli platformalarda fəaliyyətini genişləndirmək və dərinləşdirmək kimi strateji vəzifələri qoyur. Artıq konkret addımlar atılmaqdadır. YAP və AKP (red: Ədalət və İnkişaf Partiyası) arasında əlaqələrin dinamikası buna eyni sübutdur”.

Aysel Məmmədova

“Məlum olduğu kimi, Yeni Azərbaycan Partiyasının 5 mart tarixində 7-ci qurultayı keçirilib. Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri, ölkə başçısı İlham Əliyevin başlatdığı və YAP sədrinin birinci müavini Mehriban xanım Əliyevin hərtərəfli dəstəyi və himayəsi ilə uğurla davam edən islahatlar və reform hərəkatları YAP-ı da əhatə edib”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Ramil Həsənov deyib.

Onun sözlərinə görə, YAP-ın növbəti qurultayında məlum olduğu kimi partiyanın yeni nizamnaməsi qəbul edilib. Yeni Nəzarət Təftiş qrupları, Ağsaqqallar Şurası və Gənclər Birliyi seçilib. YAP-ın yeni nizamnaməsində bir şəxsin eyni anda iki vəzifə daşmaması öz əksini bilavasitə tapıb. Ramil Həsənov bu barədə fikrini belə izah edib: “Buna görə də, başqa vəzifələrdə işləyən həmkarlarımız, təbii ki, bu nizamnamənin müəyyən maddələrinə uyğun olaraq YAP-ın rayon təşkilatı sədrliyindən gedərək millət vəkili ya da başqa vəzifələrdə öz fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Bu baxımdan YAP İdarə Heyətinin son

“YAP-da olan dəyişikliklər təqdirəlayiq haldır”

iclasında Bakı şəhərinin yeni rayon sədrlərinin təqdimatı da, əslində, partiyanın yeni nizamnaməsinin artıq müvafiq olaraq tətbiqinin bir nümunəsidir. Biz bunun şahidiyik. Biz deyə bilərik ki, reform prosesi və islahatlar prosesindən biri olan rayon təşkilatları

na yeni sədrlərin təyin olunması partiyamızın daxilən möhkəmlənməsinə, onun nüfuzunun və imicinin daha da artmasında önəmli islahatdır. Bundan sonra biz başqa rayonlarda da yeni nizamnamənin müddəasına uyğun olaraq, bu tip dəyişikliklərin genişləndirilməsinə şahid olacağıq. Nəzərə almaq lazımdır ki, YAP-ın yeni seçilmiş rəhbərliyi Partiya sədri və Onun birinci müavini hörmətli Mehriban xanım Əliyevanın tapşırıqlarını uğurla həyata keçirir. Bu prosesin tərkibi hissəsi olaraq yeniləşmə, modernləşmə, çağdaş zamana ayaq uydurmaq baxımdan, şübhəsiz ki, yeni nizamnamənin müddəalarından irəli gələn tələblərə uyğun olaraq, partiya rəhbərliyi, Mərkəzi Aparatı tərəfindən ciddi addımlar atılır. Biz də YAP-ın sadıq və siravi, partiyayı Milli Məclisdə fəxrlə təmsil edən millət vəkili olaraq bu istiqamətdə atılan bütün addımları dəstəkləyirik”.

Turqay Musayev

"İlk növbədə qeyd edirəm ki, kurikulum Azərbaycan təhsil sisteminə 1990-cı illərdə yeni pedaqoji termin kimi daxil olub. Mənəsi əski latın dilində "yol", "istiqlal" deməkdir. Daha sonralar elm və təhsil sahələrində xüsusi termin kimi işlənməyə başladı. Amma 2008-ci ildən etibarən orta məktəblərdə tədris kurikulum standartlarına uyğun olaraq həyata keçirilməyə başlayıb. Bu o deməkdir ki, 2008-ci ildən etibarən müəllimlər müasir standartlara uyğun olaraq yeni alətlərdən istifadə etməli idilər.

Amma Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən 2017-ci ildə IX snif şagirdləri üçün keçirilən buraxılış imtahanlarının nəticəsində məlum oldu ki, orta məktəblərdə şagirdlərə tədris dövlətin standartlarına uyğun olaraq həyata keçirilməyib". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Kamran Əsədov deyib.

Onun sözlərinə görə, şagirdlərin nəticələri göstərdi ki, hazırda 4472 orta məktəbimizdə dərslər

dövlətin tələb etdiyi standartlara uyğun olaraq həyata keçirilmir: "Göründüyü kimi, təhsilin məzmunu, təşkili və qiymətləndirilməsi ilə bağlı məsələləri özündə əks etdirən bu sənədlər toplusu gözlənilmədiyi kimi, təhsil ideyamıza çevrilmədi. Kurikulum standartları əsasında hazırlanmış qiymətləndirmə mexanizmləri şagirdlərimizin nitq qabiliyyətini, yazı verdişlərini, məntiqi tefəkkürünü nəinki inkişaf etdirdi, əksinə, bir çox ziddiyyət və anlaşılmaqlar yaratmaqla vəziyyəti bir az da ağırlaşdırdı. Halbuki, kurikulum dünyanın mü-

Məktəblərdə imtahanların sayı azaldılır?

Təhsil eksperti açıqladı

kəmməl, inkişaf etmiş ölkələrində qəbul edilən təhsil üsullarından biridir. Kurikulum qiymətləndirmə, şəxsiyyətlik və s. baxımından ki-

çün pul lazımdır. Yeni hər dərslərin hazırlanmasına əlavə vəsait tələb olunur. Həqiqətən də müəllimlər

mək istə-
mirlər.
Çünki dü-
şünürük ki,
b u n u n

de müəllimlərimiz 6 aydan az ol-
mamaq şərti ilə kurikulum təlimlə-
rində iştirak etməlidirlər. Təlimləri
nəzəriyyə üzərində yox, praktika
üzərində keçmək lazımdır. Müəl-
limlər üçün kurikulum təlimləri təş-
kil edən qurumlar inanın ki, ancaq
kağız üzərində təlimləri keçirlər.
Ən çox da kurikulum təlimləri keçir-
lənlər sertifikat paylamaqla məş-
ğuldurlar. O təlimləri keçənlər kuri-
kulumu dəqiq öyrənmirlər. Hesab
edirəm ki, kurikulum təlimlərini
Dövlət İmtahan Mərkəzi həyata ke-
çirməlidir. Çünki Dövlət İmtahan
Mərkəzi, digər qurumlardan fərqli
olaraq, daha peşəkar səviyyədə
bu işi təşkil edir. Digər qurumlar
isə bunu, sadəcə, formal olaraq
həyata keçirirlər. Müəllimlərin bili-
yi bu qurum tərəfindən yoxlanarsa
və yüksək nəticə göstərən müəl-
limlərə sertifikatlar verilsə, bu,
qısa müddətdən sonra arzuolunan
nəticəni ortaya qoya bilər".

burada haqlıdırlar. Düzdür, müəl-
limlərin maaşları kifayət etmir ki,
kurikulumdan hazırlaşsın. Amma
bu o demək deyil ki, onlar kurikulu-
ma hazırlaşmamalıdır. Əgər on-
lar bu sistemdə işləyirlərsə, dövlət
onlara maaş verirsə, kağızla, prin-
terlə və s. ləvazimatlarla təmin
edirsə, 45 dəqiqə dərslərdə otursun,
müəllim keyfiyyətli iş ortaya qoy-
malıdır. Hazırda 4500-dən çox orta
məktəbdə 155 min müəllim çalışır.
Onların çox cüzi bir hissəsi kuriku-
lumdan dərslər keçirlər. Ən bərabər
ikinci bir hal ondan ibarətdir ki, so-
sial şəbəkələrdə müəyyən müəllim
qrupları var, burada ənənəvi üsul-
larla, yaxud kurikulum üsulu ilə
test tapşırıqları hazırlayırlar. Bütün
müəllimlər eyni test tapşırıqlarını
götürüb kopyalayaraq öz şagirdlə-
rinə işlədirlər. Yeni, heç bir əziyyət
çəkmək istəməzlər".

fayət qədər üstünlüyə malikdir".

"Geridə qoyduğumuz 11 il
ərzində müəllimlər müasir stan-
darta uyğun olaraq yeni alətlə-
rdən istifadə etməli idilər. Am-
ma 20 il ərzində müəllimlər ənə-
nəvi test tapşırıqlarını, ənənəvi
dərsləri necə tətbiq etməyi öyrə-
niblər və onlar bunu mənimsə-
yiblərsə, yeni sistemdə belə
ənənəvi, köhnə qaydadan istifa-
də edirlər. Real vəziyyət budur
ki, müəllimlər kurikulum siste-
mindən, yeni alətlərdən necə istifa-
də etməyi bacarmırlar, onlar
bunu necə edəcəklərini bilmir-
lər. Ona görə də şagirdləri aşağı
nəticələrə görə qınamaq la-
zım deyil".

Ekspert sözlərinə belə da-
vam edib: "Hesab edirəm ki, ali
məktəbdə tədris proqramları əv-
vəlcədən müasirləşdirilərək
müəllimlərə verilməlidir. Çünki
əmək bazarına kadrlar universi-
tetlərdən daxil olur. Əgər istəyir-
sə müəllimlər kurikulumu,
müasir təhsili, qiymətləndirməni
bilsinlər onda bu proqramı lazı-
mi resursları ali məktəblərin tədris
proqramına salmaq lazımdır".

"Təsəvvür edin, 2017, 2018
və 2019-cu illərdə kurikulum
standartlarına uyğun keçirilən
imtahanlarda iştirak edənlərin
70 faizi öz ana dilindən və riyazi-
yyatdan 2 aldı. 70 faiz insan
minimum suala düzgün cavab
verə bilmədi. Demək olar 5 alan
olmadı. Bu ona görə idi ki, müəl-
limlər hələ də kurikulum biliklə-
rini əldə edə bilmirlər. Məktəb di-
rektorları düzgün tədris prosesi
qura bilmirlər. Bu kurikulum
standartlarından biri öyrədilən
bilik və bacarıqların "KSQ"lərdə,
"BSQ"lərdə, "Formativ"lərlə
yoxlanılmasıdır. Amma müəllim-
lər hələ də bunun ənənəvi qapa-
lı test üsulu ilə yoxlanmasını hə-
yata keçirirlər. Halbuki, digər
konseptual bacarıqların yoxlanıl-
ması müxtəlif test tapşırıqları ilə
yoxlanılmalıdır. Amma hələ də
müəllimlər kurikulumu qəbul et-

"Ölkədə azğınlaşmış məmurların cəzalanması ilə bağlı işlər davam edəcək"

Məmur-vətəndaş münasibətləri haqda danışanda bilmək lazımdır ki, bu münasibətlər dövrədən, ölkədən asılıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Rasim Musabəyov deyib.

Onun sözlərinə görə, ümumi deyilsə, məmur-vətəndaş münasibətləri qanun çərçivəsində olmalıdır. Qanun necə müəyyənləşdirir elə də o münasibətlər qurulmalıdır. Rasim Musabəyov fikrini belə izah edib: "Təəssüflər olsun ki, qanun bütün məmur-vətəndaş münasibətlərinin palitrasını əhatə edə bilmir. Necə ki, həyatda müəyyən boşluqlar qalır, burada da boşluq qalır. Üstəlik mən deyirdim ki, qanunlarla yanaşı məmurda da insaf və ədalət hissi olmalıdır. Nəhayət, dediyim bütün bu şərtlərin özünü göstərməsi üçün şəffaflıq olmalıdır və vətəndaş nəzarəti vacibdir. Xatırlatmaq istərdim ki, cənab Prezident son çıxışında yeni icra hakimiyyətini video-konfrans vasitəsi ilə qəbul edəndə demişdi ki, bəli, ölkədə azğınlaşmış məmurların cəzalanması ilə bağlı işlər davam edəcək. Cənab Prezident vətəndaş nəzarəti və şəffaflığın bu baxımdan olduqca vacib olduğunu deyib".

Turqay Musayev

Hansı hallarda xarici diplomlar tanınır?

Bəzən hansısa ölkənin ali təhsil müəssisələrində təhsil almış şəxslərin diplomlarının tanınmaması ilə bağlı problem ortaya çıxır. "İki sahil" xəbər verir ki, bunu "Media və təhsil diaaloqu" mövzusunda keçirilən təlimdə çıxışı zamanı təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov deyib. O bildirib ki, nostrifikasiya prosesində bir neçə kriteriya var: "Birinci növbədə xaricdə təhsil almış şəxsin sərəhədi nə qədər keçdiyi yoxlanılır. Bəzən sorğuya cavab gəlir ki, cəmi 3 gün həmin ölkədə olub. Bu halda necə təhsil almaq olar? Həmçinin hansı dildə təhsil alması, ixtisası üzrə suallar verildə, dili bilmədiyi, ixtisasına hakim olmadığı üzə çıxır. Ona görə də həmin şəxsin diplomunu tanınmır. Əgər belə diplomlar tanınsa, ölkəmizin gələcəyi üçün problem yarana bilər".

Bu gün Azərbaycan bütün dünyaya öz musiqisi ilə səs salıb. Sərhədsiz dünyaları aşan Azərbaycan musiqisini belə bəşəri edən böyük simaları, dahi sənətkarlarıdır. Milli və klassik musiqimizin Xan Şuşinski, Cabbar Qaryağdıoğlu, Rəşid Behbudov kimi böyük klassikləri milli irsimizə iz salaraq sənət tariximizi zənginləşdirməklə yanaşı, onun dünyada tanınmasında da rol oynamışlar. Böyük sənətkarlar sırasında adı dünyada tanınan dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin bəşər musiqi xəzinəsinə bəxş etdiyi nadir nümunələr böyük məhəbbətlə qarşılır. Qeyri-adi istedadı ilə tanınan Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığı yüksək qiymətləndirilir. Əbəs yerə deyil ki, sentyabrın 18-də ölkəmizdə Üzeyir Musiqi Günü qeyd olunur.

İllərdə Qori Müəllimlər Seminariyasında təhsil almışdır. Bu bəstəkarın dünyagörüşünün formalaşmasında böyük rol oynamışdır. Hacıbəyli seminariya illərində qabaqcıl dünya mədəniyyəti ilə yaxından tanış olmuşdur. O, burada Avropa musiqi klassiklərinin əsərlərini mənimsəmiş, skripka və baritonda çalmağı öyrənmiş, xalq mahnı nümunələrini nota köçürmüşdür. Seminariyanı bitirdikdən sonra Hacıbəyli 1904-cü ildə Cəbrayıl qəzasının Hadrut kən-

18 Sentyabr

Milli musiqi günü!

18 Sentyabr Üzeyir Musiqi Günüdür

Üzeyir musiqisi yenidən Şuşada eşidilir

1995-ci ildə həmin gün dövlət statusu alır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə hər il 18 Sentyabr Üzeyir Musiqi Günü kimi qeyd olunmağa başlandı. Dünya musiqi xəzinəsinə parlaq incilər bəxş edən Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycanda peşəkar musiqinin banisidir, bəstəkarlıq məktəbinin, musiqili komediya janrının yaradıcısıdır, Şərqdə operanın, operettanın əsasını qoyub, dövlət xorunu, simfonik orkestri yaradıb, dünya musiqi xəzinəsinə ölümsüz əsərləri ilə zənginləşdirib. Dahi bəstəkar Azərbaycan Dövlət Himninin müəllifidir. Bu gün Azərbaycan bayrağı, məhz həmin himnin sədaları altında dünyanın ən mötəbər salonlarında ucalır, həmçinin, tədbirlər bu himnin sədaları altında başlayır. Belə bir zəngin irsin müəllifinə çevrilən Üzeyir Hacıbəylini doğum günündə Azərbaycanda musiqi günü keçirilir. Üzeyir dünyası xatırlanır və vərəqlənir.

Belə bir irsin yaradıcısı böyük bir sevgi ilə yad olunur. Üzeyir Musiqi Günü münasibətilə respublikamızda bir çox konsertlər, tədbirlər, sərgilər təşkil olunur. Bu il də müxtəlif səpgili tədbirlər keçirilir və bu davam etdirilir.

Ölkəmizdə Üzeyir Musiqi Gününlərinin ənənə halını alması xalqımızın qədrbilənliyidir. Həmin gün ölkəmizin hər yerində bu münasibətlə belə bir təntənəni yaşadan Üzeyir Hacıbəyli sənət və həyat yolunun məsafəsində bu ömrün yazılmış maraqlı səhifələrini oxuyuruq. Kənd mirzəsi ailəsində doğulmuş sənətkarın daim sənətə doğru olan addımları onun dünyəşöhretli bir sənətkar kimi yetişməsinə səbəb olmuşdur. Şuşanın zəngin musiqi-ifaçılıq ənənələri Hacıbəylinin musiqi tərbiyəsinə müstəsna təsir göstərmişdir. Onun ilk müəllimi Azərbaycan musiqisinin gözəl bilicisi, dayısı A.Əliverdi-bəyov olmuşdur. O, 1899-1904-cü

dinə müəllim təyin edilmişdir.

Ü.Hacıbəyli Rusiyada 1905-1907-ci illər inqilabı ərəfəsində Bakıya gəlmiş, Bibiheybətde, sonralar isə "Səadət" məktəbində dərs demiş, 1907-ci ildə Bakıda Azərbaycan türkcəsində "Hesab məsələləri" və "Mətbuatda istifadə olunan siyasi, hüquqi, iqtisadi və əsgəri sözlərin türki-rusi və rusitürki lüğəti"ni nəşr etdirmişdir. Hacıbəyli bədii yaradıcılığa publisistika ilə başlamışdır. O, "Kaspi", "Həyat", "İrşad", "Tərəqqi", "Həqiqət", "İqbal", "Yeni İqbal" qəzetlərində və "Molla Nəsrəddin" jurnalında "Ordan-burdan", "O yan-bu yan" və s. başlıqlar altında "Ü", "Filankəs", "Behmankəs" və s. gizli imzalarla dövrün mühüm ictimai-siyasi, maarifçilik məsələlərinə dair çoxlu məqalə, felyeton və satirik miniatürlər dərc etdirmişdir.

Hacıbəylinin 1908-ci il yanvarın 12-də Bakıda Hacı Zeynalabdin

Tağıyevin teatrında göstərilən "Leyli və Məcnun" operası ilə təkcə Azərbaycanda deyil, bütün müsəlman Şərqi opera sənətinin əsası qoyulmuşdur. Hacıbəyli operanın librettosunu Füzulinin eyniadlı poeması əsasında yazmışdır. Hacıbəyli 1909-1915-ci illərdə bir-birinin ardınca "Şeyx Sənan", "Rüstəm və Söhrab", "Şah Abbas və Xurşid banu", "Əsli və Kərəm", "Harun və Leyla" muğam-operaların librettosunu xalq dastanları və rəvayətlər, Firdovsinin "Şahnamə" əsərinin motivləri əsasında yazmışdır. O, "Leyli və Məcnun"dakı üslub xüsusiyyətlərini və estetik sənət prinsiplərini sonrakı operalarında da davam etdirmişdir. Ü.Hacıbəyli 1911-ci ildə musiqi təhsilini artırmaq üçün Moskvaya getmiş, həmin il burada filarmonik cəmiyyətin musiqi kurslarında, 1913-cü ildə isə Peterburq Konservatoriyasında oxumuşdur. Peterburq dövrü Hacıbəylinin yaradıcılığında mühüm rol oynamış, o, "Arşın mal alan" musiqili komediyasını, məhz burada yaratmışdır. Hacıbəyli 1921-ci ildə Bakıda Azərbaycanlı tələbələr üçün ilk musiqi məktəbini - Azərbaycan Dövlət Türk Musiqi Məktəbini təşkil etmişdir.

Üzeyir bəy Azərbaycan musiqisində köklü dönüş yaratmış dahi bəstəkardır. Azərbaycan və ümumiyyətlə, Şərq musiqisinin gələcək inkişaf perspektivlərini, estetik prinsiplərini müəyyənləşdirmişdir. Ü.Hacıbəyli həm də böyük musiqişünas-alim idi. O, müasir Azərbaycan elmi musiqişünaslığının əsasını qoymuş, musiqiyə dair çoxlu məqalələr yazmış və tədqiqatlar aparmışdır. Hacıbəylinin "Arşın mal alan" musiqili komediyası ingilis, alman, Çin, ərəb, fars, polyak, Ukrayna, belarus, gürcü və s. dillərə tərcümə edilmişdir. YUNESKO-nun görkəmli şəxsiyyətlərin ildönümü və 1985-ci ilin mühüm hadisələri təqviminə əsasən, Ü.Hacıbəyli yubileyi beynəlxalq miqyasda da qeyd edilmişdir.

44 GÜNLÜK MÜHARİBƏ ZƏFƏRİ BİZİ MUSIQİ BƏŞİYİMİZƏ QOVUŞDURDU

Bu gün 30 ilə yaxın bir zamanda işğal altında olan torpaqlarımız azad olunmuş və böyük sənətkarların da ruhu azad nəfəs alır. 1985-ci ildə Üzeyir Hacıbəylinin 100 illik yubileyi münasibətilə Şuşada bəstəkarın heykəli ucaldıl-

mışdı. Heykəltəraş Əhməd Salıkov tərəfindən hazırlanan abidə 1992-ci ildə Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni vandalizminə məruz qalaraq tamamilə məhv edildi. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad olunan ərazilərimizdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri çərçivəsində tarixi-dini abidələrimiz, tarixi şəxsiyyətlərin ev muzeyləri və s. təmir və bərpa olunur. Bu sırada Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq bəstəkarın yeni heykəli hazırlandı və heykəlin modeli qalmadığından yeni abidə o dövrün mətbuatında dərc olunan və arxivdə saxlanılan fotolar əsasında yaradıldı. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə bürüncdən hazırlanan heykəl Şuşa şəhərində öz əvvəlki yerində ucaldılıb. Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin 1992-ci ildə Şuşanı işğal edərkən Üzeyir Hacıbəyli, Xurşidbanu Natəvan və Bülbülün gülləbaran etdiyi heykəlləri bu gün artıq Şuşaya qayıtıb. "Güllələnmiş heykəllər" Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səfəri zamanı Şuşaya aparıldı və dövlət başçısı heykəllərin açılışında iştirak etmişdir.

Qeyd edək ki, 18-24 sentyabr tarixində ölkəmizdə ənənəvi Üzeyir Hacıbəyli Beynəlxalq Musiqi Festivalının keçirilməsi nəzərdə tutulub. Əsasən, Bakı şəhərində təşkil olunacaq festivalın zəngin proqramında Azərbaycanın bədii kollektivləri, solistləri ilə yanaşı, ABŞ və Polşadan dəvət olunmuş musiqiçilərin də çıxışları yer alacaq. Bundan əlavə, 44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanın qətiyyəti, Ordumuzun şücaəti nəticəsində tarixi ədalət bərpa edildikdən sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamı ilə Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan olunması nəzərə alınaraq, builki festivalın ilk konsertlərindən biri də məhz Şuşa şəhərində keçiriləcək. Eyni zamanda, sayca XIII olan bu festivalın proqramında Gəncə və Ağdamda tədbirlərin təşkili planlaşdırılıb. Builki festival çərçivəsində həmçinin ilk dəfə olaraq "Üzeyir sənətinin gənclik sədaları" adı altında yeni proqrama start veriləcək və gənclərə böyük səhnədə özlərini nümayiş etdirməyə şans yaradılacaq.

Zümrüd BAYRAMOVA

Erməni terrorizmi: qətlam və terrorların acı nəticələri

Şuşa-Ağdam yolunu birləşdirən Xəlifəliçay üzərindəki körpünün partladılmasından 30 il ötür

Terrorizm müasir dövrün ən təhlükəli təzahürlərindən biridir ki, müasir dünyaya bunun acı nəticələrini hələ də yaşamaqdadır. Terror aktları insan tələfatları ilə nəticələnir və güclü psixoloji gərginliklər yaşanılır. Terrorizm haqqında birmənalı tərif mövcud olmasa da, mütəxəssislərin əksəriyyətinin qənaətinə görə siyasi, dini, ideoloji və iqtisadi məqsədlərə çatmaq üçün qeyri-qanuni əməllərin, zorakılığın, gücün, hədənin tətbiq olunmasıdır.

Əlbəttə ki, real həyatda terror aktlarından daha çox günahsız kütlə, dövlət adamları ziyan çəkir. Müasir dünyanın toqquşduğu əsas və təhlükəli problemlərdən olan terrorizm daha çox siyasi, etnik, dini və s. zəminində yaranır. Əlbəttə ki, bu siyasi, iqtisadi və mədəni ziyanla nəticələnir və hər bir dövlət, hər bir insan bunun qurbanına çevrilə bilər. Azərbaycan da terrordan əziyyət çəkən dövlətlər sırasındadır. Zaman-zaman Azərbaycan qarşı ermənilər tərəfindən terror aktları törədilmiş və bunun acı

gələn su kəmərinə zərər verməyə cəhd ediblər. 20 fevralda Xankəndi mərkəzi xəstəxanasında praktika keçən iki azərbaycanlı tələbə qız ermənilər tərəfindən zorlanıb. 2 gün sonra isə Ağdamdan yüzlərlə azərbaycanlı gənc bunun qisasını almaq üçün Xankəndinə yürüş edib və onların qarşısı Əsgəranda silahlı ermənilər və rus əsgərləri tərəfindən kəsilib. Baş verən qarşıdurmada iki azərbaycanlı qətlə yetirilib və çoxlu sayda insan isə yaralanıb. Bu gənclər sonradan illərlə davam edəcək Dağlıq Qarabağ

moto-aticı alayın qarşısında diri-diri yandırılıb. 5 sentyabr 1991-ci ildə Xankəndidəki radio-televiziya stansiyası partladılıb. Bu günə kimi bu hadisədə əli olanların adları m ə -

qəsdin yuxarı dairələrdən sifariş olunması göstərilmişdir. 1989-cu ilin oktyabr ayında evinə qayıdan iki nəfər Kərkicahan sakini güllələnmişdir. 1991-ci il fevralın 4-də ermənilər azərbaycanlılar yaşayan bir neçə binanı partladır, güllələyiblər. 1991-ci ilin yayında Xankəndi-Şuşa avtomobil yolunda SSRİ DİN Daxili Qoşunlar mayoru L.Xomiç qətlə yetirilmişdir. 24 fevral 1991-ci ildə Şuşadan Ağdam rayonuna gedən "PAZ-3205" dövlət nömrə nişanlı avtobus şəhər ərazisində partladılmış, nəticədə 7 nəfər vəfat etmişdir. Həmçinin ermənilər bu zaman ərzində oğurluq və talançılıq

ya digər faciələri, qətlamlar yaşamışdır. Vurğulamaq yerinə düşər ki, sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Azərbaycan SSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi 1923-cü il iyulun 7-də "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin yaradılması haqqında" dekret verib və həmin dekretlə Xankəndi vilayətin mərkəzi elan olunub. 1923-cü ilin sentyabrında şəhər Stepan Şaumyanın adı ilə "Stepanakert" adlandırılıb. Bu, erməni özbaşınalığı, erməni saxtakarlığıdır. Tarixi ədalət hər zaman bərpə olunur. 1991-ci ildə Azərbaycan SSR Ali Sovetinin qərarı ilə şəhərin əvvəlki, "Xankəndi" adı bərpə edilib. Yaşadığımız tarix göstərir ki, erməni terrorlarının ölkəmizdə sayı-hesabı yoxdur. Mənfur qonşularımız bizə qarşı mərkəli, çirkin niyyətlərini həyata keçirmişdilər. 8 sentyabr 1984-ci ildə Bakıda 106 sayılı sənişin avtobusunun erməni terrorçusu Henrix Vartanov tərəfindən partladılması zamanı iki uşaq anası olan Surxalızadə Fatma həlak olmuş, üç nəfər yaralanmışdır. Hadisə o vaxt SSRİ-nin xüsusi xidmət orqanları tərəfindən terror aktı kimi deyil, onunla Vartanovla müdiriyyət arasında olan na-

nəticələrini yaşamışdır. Düz 30 il bundan əvvəl 20 sentyabr 1991-ci ildə Xankəndi şəhərində Şuşa-Ağdam yolunu birləşdirən Xəlifəliçay üzərindəki körpü partladılmışdır. Cinayəti törətmiş Artur Amramyan həbs olunmuş və 15 il müddətində azadlıqdan məhrum olmuşdur.

ŞƏHƏRDƏ TERROR, SUI-QƏSD VƏ HÜCUM AKTLARI

Bu, o illərdə Xankəndidə törədilmiş ilk və son terror deyildi. Qısa bir şəkildə son xronologiyaya nəzər salsaq görərik ki, şəhərdə terror, sui-qəsd və hücum aktları kifayət qədər törədilib. 1988-ci ildə Ermənistan SSR-dən gəlmiş erməni millətçi emissarlarının təşkilatçılığı ilə Xankəndidə ermənilər Dağlıq Qarabağın Azərbaycanı qoparılaraq Ermənistanı verilməsi tələbi ilə icazəsiz mitinqlərə başlanılıb. İlk mitinq 13 fevral 1988-ci ildə Xankəndinin mərkəzi meydanında təşkil olunub. Bundan bir həftə sonra, 20 fevralda Dağlıq Qarabağ Ali Sovetindəki erməni deputatlar qanunsuz olaraq vilayətin Azərbaycanın tərkibindən ayrılaraq Ermənistan SSR-ə birləşdirilməsi məsələsini qaldırıblar. Bu, Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasının haqlı narazılığına səbəb olub. Bundan sonra sovet rəhbərliyi vəziyyəti stabiləşdirmək üçün Xankəndinə Daxili Qoşunların batalyonunu göndərib. Həmin aylardan etibarən ermənilərin azərbaycanlılara qarşı terror hərəkatı başlanıb. Xankəndi erməniləri Şuşaya

münaqişəsinin ilk qurbanları olublar. Bu bir daha ermənilərin terrorçu olduğunu sübut edən dəlillərdir. Belə ki, 1988-ci ilin yayında Xankəndi Uşaq Xəstəxanasında həkim-rentgenoloq işləyən əslən ağdamlı şəxs ermənilər tərəfindən xəstəxananın heyətində döyülərək, qətlə yetirilib. 28 iyun 1989-cu il tarixində ermənilər tərəfindən Badara qəsəbəsindən Məşəliyə gedən şosse yoluna qoyulmuş partlayıcı qurğunun işə düşməsi nəticəsində maşındakı 6 nəfər mülki azərbaycanlı ağır yaralanıb. 1990-cı il may ayında Bakı-Xankəndi qatarı və Xankəndi-Ağdam avtobusu partladılıb. 1990-cı ilin iyununda xankəndili Əşrəf və Ələmşah adlı iki qardaş 336-ci

lum deyil. 1991-ci il yanvarın 5-də Kərkicahan ərazisinə ermənilər tərəfindən hücumlar olunur. Beləcə, qəsəbə 3 nəfəri itirir. Lakin erməni tərəfindən də, çoxlu itkilər olur. 1991-ci il 9 yanvar tarixində Baqmanyan Akop Qavruşoviç və Antonyan Artuşa Qriqoroviç tərəfindən DQMV-nin Daxili İşlər İdarəsinin reisi general mayor V.Kovalyovun həyatına sui-qəsd edilmişdir. Buna səbəb kimi onun azərbaycanlıları müdafiə etməsi və sui-

qətlə yetirilib. 24 fevral 1991-ci ildə Şuşadan Ağdam rayonuna gedən "PAZ-3205" dövlət nömrə nişanlı avtobus şəhər ərazisində partladılmış, nəticədə 7 nəfər vəfat etmişdir. Həmçinin ermənilər bu zaman ərzində oğurluq və talançılıq işlərinə də, əl atıblar. 1994-cü il 18 mart tarixində Xankəndi səmasında erməni terrorçuları tərəfindən İranın Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus Herkules tipli təyyarə vurulmuş, 36 nəfər həlak olmuşdur.

1923-CÜ İLİN Sentyabrında Xankəndi Stepan Şaumyanın adı ilə "Stepanakert" adlandırılıb

Əlbəttə ki, bu, təkəcə Azərbaycanın bir kəndində, bir şəhərdə ermənilər tərəfindən törədilən terror aktıdır. İllər uzunluğunda ermənilər tərəfindən törədilən bu və

razılıq kimi qiymətləndirildi. Hadisənin təşkilatçısı olan Henrix Vartanov psixi xəstə kimi qəbul edilərək həbsdən azad edilərək məcburi psixi müalicəyə göndərildi. Əlbəttə ki, bu erməni-pərəst qüvvələrin himayəçilərinin əməlləri idi. 16 sentyabr 1989-cu ildə erməni terrorçuları Tbilisi-Bakı reysi ilə işləyən sənişin avtobusunu partlatmışlar. 5 adam həlak olmuş və 25 nəfər yaralanmışdır. 13 fevral 1990-cı ildə Yevlax-Laçın yolunun 105-ci km-də "Şuşa-Bakı" marşrutu ilə hərəkət edən avtobus partladılmış, nəticədə 13 nəfər ağır yaralanmışdır. 24 mart 1990-cı ildə "Noraşen-Bakı" yolunun 364-ci km-də dəmir yolu partladılmış, nəticədə teplovoz və 3 vaqon partladılmış, 150 metrden çox dəmir yolu xətti yararsız hala düşmüşdür. Bu siyahını artırmaq üçün əsas dəlillər çoxdur. Hər bir terror aktında insan ölmü diqqəti çəkir. Bu terror aktları qəddar, faşist xislətli əməllərdir ki, xalqımız bunu yaşayıb. 44 günlük Vətən müharibəsində də xalqımız ermənilərin təcavüzkar siyasəti ilə üz-üzə qaldı. Müharibə getməyən ərazilərimizdə Gəncədə, Mingəçevirdə, Bərdədə yaşından asılı olmayaraq uşaq da, gənc də, qoca da bu terrorların acı nəticəsini yaşamış oldu. Neçə-neçə qurbanlarımız oldu. Bu erməni faşist ideologiyasıdır. Faşist düşmənin təfəkkürü, mövqeyidir ki, bu terrorlardan xalqımız əziyyət çəkir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

“Hraparak”ın feykləri: Ermənistanın illüziyalar dünyası fonunda

Erməni qəzetinin irəli sürdüyü sərəsəm iddiaların ifşası - realıqlar fonunda

Ermənistanın uzun illərdir, xüsusilə 44 günlük müharibədəki sarsıdıcı məğlubiyyətindən sonra yenidən xəstə təfəkkürünə sığınmış illüziyalara qapılması, hətta bir az da irəliyə gedərək özünü az qala “məğlubedilməz” kimi nümayiş etdirməsi bu ölkədəki siyasətin, eləcə də KİV-lərin burunlarından o tərəfə görə bilmədikləri faktı ortaya qoymağdadır. Elə götürək “Hraparak” adlı nəşrin guya Moskvada Azərbaycan və Ermənistan gizli qrupunun (!) sülh razılaşması fonunda ortağ məxrəcə gəlmələri, həmçinin, DİQQƏT (!) “Ermənistan tərəfinin razı şəkildə sözügedən “görüşdən” ayrılması” barədə yazdığı cəfəngiyyətləri.

Bəs “Hraparak” öz təbiriyyəti hansı “razılaşmaları” ictimai rəyə sırımağa çalışır? Çünki erməni nəşrinin yazdığı iddialarına nəzər saldıqımız zaman onun məhz kapitulyasiyaya uğraması tərəf üçün hazırlanmış görüntüsü yaranır. Daha dəqiq desək, sən demə, Ermənistan deyil, Azərbaycan bu “şərtlərə” razı olub və s. Təbii ki, belə güllünc və primitiv iddiaları yalnız və yalnız erməni tərəfindən gözləmək olar. Ona görə də keçək “Hraparak”ın iddialarına və həmin iddiaların yalanlarını ifşa edək.

Beləliklə, erməni ilk olaraq nəşri iddia edir: “Sovet İttifaqı xəritəsi çərçivəsində “artsax”ın statusu fiksasiya olunmadan demarkasiya və delimitasiya prosesində başlanılması istiqamətində razılıq əldə edilib”

İfşa № 1: Ermənistan Qarabağ da daxil olmaqla Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımasa, hər hansı razıla-

malardan söhbət belə gedə bilməz. Bu, birmənalıdır və Bakı qalib tərəfin hüququndan istifadə etməklə İrəvanın Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanınmasında irəli sürdüyü tələbini qətiyyətlə davam etdirəcək. Ermənistan Azərbaycanın tələbinə cavab verməzsə, İrəvan Bakı ilə hər hansı bir razılaşma barədə xəyal belə edə bilməz.

“Hraparak” növbəti feyk məlumatında yazır: “Rusiya tərəfinin Qarabağdakı mövcudluğunun 5 ildən artıq və qeyri-müəyyən vaxtda uzadılmasına nail olunub”.

İfşa № 2: Əlbəttə ki, bu da yalandır! Rusiya sülhməramlıları kontingentinin (RSK) Qarabağdakı mövcudluqlarının müddəti üçtərəfli bəyanatda qeyd edilmiş və onu deyilmək olmaz. Yeni razılaşma olarsa, bu zaman hüquqi statusu tənzimləmək mümkündür - əgər özünü dürüst apararsa, RSK-nin mandatını. Və bu məsələ də yalnız iki ölkə arasında müzakirə edilə bilər - Moskva və Bakı formatında. Hər iki ölkənin liderləri necə qərara gələcəklərsə, sonrakı proseslər də ona uyğun olaraq həll ediləcək. Ermənistan isə kapitulyant olaraq heç bir şərtlər və s. irəli sürmək iqtidarında, hüququnda deyil.

Adıçəkilən erməni nəşri xam xəyallara dalmışdır. Tərəflər tranzit yol barədə razılığa gəliblər və həmin yolu Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidməti ilə yanaşı erməni sərhədçiləri nəzarətə götürəcəklər, sərhəd məntəqələri yaradılacaq, azərbaycanlılar isə o yoldan istifadə edərkən illik 150 milyon dollar (????!!) ödəyəcəklər”

İfşa № 3: Yenidən üçtərəfli bəyanata qayıdırıq və xatırladıq ki, artıq onun deyilirdirilməsi mümkün deyil.

Birincisi, sənəddə erməni

nilərin iddia etdikləri kimi “dəhliz” ifadəsi yoxdursa, “erməni sərhəd postları”, yaxud “nəzarət məntəqələri” ifadəsi də mövcud deyil. Bundan əlavə, əgər bəyanatda kommunikasiyaların açılması bəndi varsa, Azərbaycan nəyə görə pul ödəməlidir?

Digər yandan, elə fərz edək ki, erməni qəzeti guya düzünü yazır, yəni fantaziya-mızı işə salaq: əgər belədirsə, onda Ermənistan Rusiyaya getmək üçün Azərbaycan üzərindəki tranzit yoldan istifadə edəcəksə, İrəvan Bakıya nə qədər pul ödəyəcək? Yaxud, Rusiya Ermənistanla görə Azərbaycana tranzit haqqını ödəyəcək? Sual açıq qalır...

Yeni fakt budur ki, “Hraparak” nəşrinin iddiaları xəstə erməni təfəkkürünün zay məhsuludur. Yaxşı olardı ki, erməni qəzeti Allahına şükür etsin ki, Azərbaycan Laçın dəhlizinə görə ondan tranzit haqqı almaq tələbini irəli sürmür.

Gorus-Qafan yolunun Azərbaycan hissəsini də xatırlayarsaq, “Hraparak”, əslində, bu məsələ ətrafında başsındırmalı, üçüncü ölkələrdən gələn avtomobillərin Azərbaycanın icazəsi olmadan Qarabağ daxil ola bilməmələrinin səbəblərini araşdırmalıdır.

Sonda isə daha bir xatırlatmanı da etmək olar. Bu, həmin qəzetdir ki, bir vaxtlar Qaragöl ətrafında toplaşan ordumuza qarşı Rusiyanın hərbi əməliyyatlarına başlayacağını yazırdı. Üstəlik, Bakıda 600 erməni əsirinin saxlanıldığını iddia edirdi və s. Amma sonradan məlum oldu ki, bütün bunlar, sadəcə, yalandır, özü də ağappaq, həyasız bir yalan, məhz indiki iddiaları kimi...

Rövşən RƏSULOVA

“Bütün dünya bilməlidir ki, İran hansı qüvvələrə dəstək verir”

“İran parlamentində də açıq şəkildə deyildiyi kimi, İran-Ermənistan münasibətləri bir millət, iki dövlət modeli ilə həyata keçirilir. Ermənistanın ən yaxın müttəfiqi İrandır və bu iki dövlət təkcə Qafqazda deyil, Orta Şərqdə də müttəfiqləri çox ciddidir”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Asim Mollazadə deyib.

Deputatın sözlərinə görə, İranla Ermənistan həm Livanda, həm Suriyada əməkdaşlıq edirlər: “Azərbaycanın ərazisini işğal etmiş, Azərbaycanda milyonlarla müsəlmanı öz yurd-yuvasından didərgin etmiş, on minlərlə insanı qətlə yetirən, məscidləri dağıdan və donuz saxlayan qüvvələrə İranın dəstəyi bütün İslam dünyasına məlum olmalıdır”.

A.Mollazadə vurğulayıb ki, bütün dünya bilməlidir ki, İran hansı qüvvələrə dəstək ve-

rir və bu özlüyündə böyük bir rəzaletdir: “Eyni zamanda, beynəlxalq hüquq normalarının kobud şəkildə pozulması deməkdir. Azərbaycanla İran arasında normal qonşuluq münasibətlərini Azərbaycan həyata keçirməyə çalışır, İran isə erməni terroristlərə dəstək verməklə, əslində, səmimi olmadığını bütün dünyaya nümayiş etdirir”.

Aysel Məmmədova

“Nəqliyyat-kommunikasiya infrastrukturunun inkişafı başlıca istiqamətlərdəndir”

İqtisadçı şərh etdi

Bakı şəhərinin Xəzər rayonu ərazisində avtomobil yollarının yenidən qurulması işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ölkədəki nəqliyyat infrastrukturunun inkişafında dövlət əsaslı vəsait qoyuluşunun xüsusi önəm kəsb etməsini bir daha sübut edir. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında iqtisadçı-ekspert Aslan Əzimzadə deyib.

İqtisadçının sözlərinə görə, təbii ki, bu sərəncam müstəvisində köhnə avtomobil yollarının bərpa edilməsi, yeni avtomobil yollarının çəkilməsi, əhəlinin sosial rifahına da ciddi şəkildə müsbət təsir edəcəkdir.

“Qeyd etmək lazımdır ki, bu gün təkrar istehsal zəncirinin mərkəzi həlqəsinin beynəlmilləşməsi prosesində nəqliyyat, kommunikasiya infrastrukturunun inkişafı olduqca ciddi təsir göstərir və bu gün ölkələr arasında beynəlxalq ticarət yüksək fazadadır. Beynəlxalq ticarətin inkişafını isə şərtləndirən başlıca istiqamətlərdən biri təbii ki, nəqliyyat infrastrukturunun inkişaf etməsidir və sözügedən kontekstdə ölkələr müxtəlif rakurslardan iqtisadi dividend əldə edirlər.

Bəzi ölkələr tranzit ölkə kimi, nəqliyyat dəhlizlərinin qovşağında yerləşdiyi üçün tranzit ölkə kimi ciddi mənfəət əldə edə bilirlər. Bəzi ölkələr nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı nəticəsində öz əmtəələrini əsas partnyorlarına daha rahat bir şəkildə ixrac edə bildikləri üçün iqtisadi dividend əldə edə bilirlər. Təbii ki, biz bu prosesi Azərbaycanın tim-

salında da görə bilərik. Azərbaycan Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizlərinin qovşağında yerləşir və ölkə başçısı, cənab Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən və məqsədyönlü siyasətinin nəticəsində bu gün Azərbaycan həm beynəlxalq nəqliyyat qovşaqlarının mərkəzində yerləşdiyi üçün tranzit ölkə kimi mənfəət əldə edir, həm də regional faktor çərçivəsində qonşu ölkələrin daha rahat ticarət mübadiləsinə şərtləndirmək istiqaməti ilə regionda yüksək nəqliyyat işləri görməkdədir. Xüsusilə biz burada Şimal-Cənub və Şərq-Qərb dəhlizlərini göstərə bilərik. Bu region ölkələri arasında ticarət müqaviləsini inkişaf etdirən faktorlardandır. Biz burada Zəngəzur dəhlizi məsələsini qeyd edə bilərik. Zəngəzur dəhlizi vasitəsi ilə qaradaş Türkiyə öz əmtəələrini Mərkəzi Asiya ölkələrinə daha yaxşı bir istiqamətdə ixrac edə biləcək, nəqliyyat xərcləri azalacaq, Azərbaycan burada iqtisadi dividendlər əldə edə biləcək.

Həmçinin, qeyd etmək lazımdır ki, Mərkəzi Asiya ilə Avropa ölkələri arasında bu gün Azərbaycan tranzit bir ölkədir və təbii ki, Zən-

gəzur dəhlizinin açılması istiqamətində Avropa ölkələri öz məhsullarını Mərkəzi Asiya ölkələrinə, Mərkəzi Asiya ölkələri öz məhsullarını Avropa ölkələrinə rahat bir şəkildə ixrac edə biləcəklər. Xüsusilə, burada Çinin “Bir kəmərlər bir yol” layihəsini qeyd etmək lazımdır və bu önəmli faktorlardan biridir. Bu gün Çin öz “Bir kəmərlər bir yol” layihəsi ilə dünyada nəqliyyat dəhlizlərinin yeni bir fazasını, ticarətin yeni bir fazasını formalaşdırır. Təbii ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması “Bir kəmərlər bir yol” layihəsi üçün alternativ bir yolun formalaşması deməkdir və bu isə o deməkdir ki, artıq Çin öz məhsullarını Avropa ölkələrinə daha sürətlə və iki istiqamətdə, həm Zəngəzur dəhlizi vasitəsi ilə, həm Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu vasitəsi ilə rahat bir şəkildə ixrac edə biləcək. Bütün bu faktorlar çərçivəsində qeyd edə bilərik ki, nəqliyyat-kommunikasiya infrastrukturunun inkişafı ölkələr arasında iqtisadi dayanıqlı inkişafı şərtləndirən başlıca istiqamətlərdən biri kimi götürülə bilər”, deyərək Aslan Əzimzadə bildirib.

İnam Hacıyev

"Əsrin müqaviləsi"

Prezident İlham Əliyev: "Kontraktın qüvvəyə minməsi Azərbaycanı yeni inkişaf yoluna çıxardı və bu gün "Əsrin kontraktı" bizim neft sənayemizin inkişafında öz rolunu oynayır"

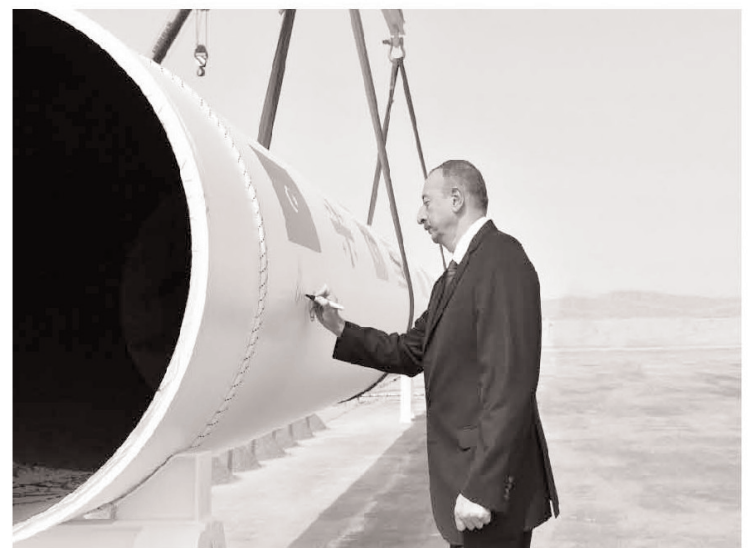

Artıq böyük inkişaf yolu keçmiş Azərbaycanın müstəqillik tarixində mühüm hadisəyə çevrilən "Əsrin müqaviləsi"ndən 27 il ötür. Bu müqavilə ən önəmli və həyati dəyərə malik beynəlxalq müqavilələrdən birincisi kimi tarixdə yer alıb. 18 oktyabr 1991-ci ildə ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra bir sıra beynəlxalq müqavilələr imzalanmışdı, amma "Əsrin müqaviləsi"

nin imzalanması, mehz Azərbaycan iqtisadiyyatını irəliyə doğru aparan amillərdən biri oldu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışlarının birində qeyd edib ki, "Əsrin kontraktı" Ulu Öndər Heydər Əliyevin neft strategiyasının tərkib hissəsidir, onun başlanğıcıdır: "Mehz Heydər Əliyevin cəsarəti, müdrikliyi sayəsində Azərbaycan özünü dünyaya təqdim edə bildi.

Tarixdə ilk dəfə xarici şirkətlər Xəzər dənizində neft-qaz yataqlarının işlənilməsində iştirak etməyə başlamışlar".

Tarixi müqavilə müasir və qüdrətli Azərbaycanın təməlini möhkəmlətdi, ölkənin bu gününün və gələcəyinin uğurlu inkişafına yol açdı. 1994-cü il sentyabrın 20-də Bakıda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə dünyanın

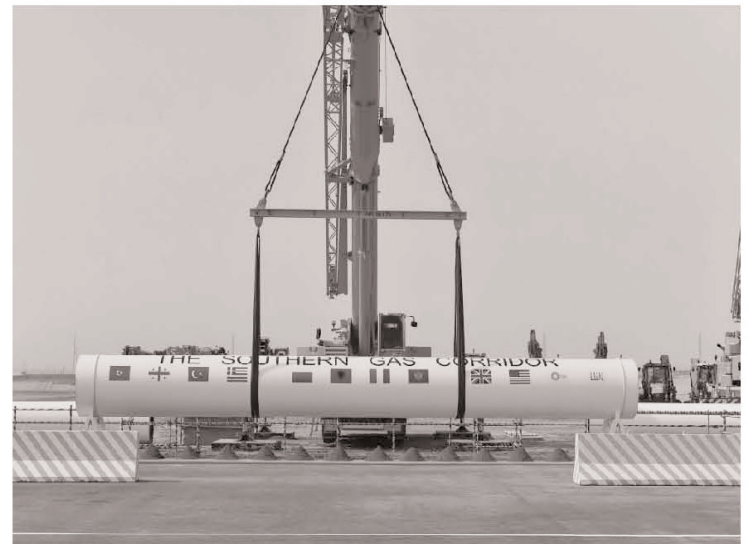

11 aparıcı neft şirkəti arasında "Azəri", "Çıraq" və "Günəşli" yataqlarının birgə işlənilməsi və hasilatın pay bölgüsü ilə bağlı "Əsrin müqaviləsi" imzalandı. Daha sonra dünyanın 19 ölkəsini təmsil edən 41 neft şirkəti ilə daha 26 saziş imzalandı. "Əsrin müqaviləsi" adlandırılan bu saziş müstəqil Azərbaycanın neft salnaməsinə əbədi həkk olundu və böyük uğurların qazanılmasında müstəsna rol təşkil etdi. "Əsrin müqaviləsi" kimi təşəkkül tapan neft müqaviləsi Azərbaycanın müstəqillik tarixində imzalanmış ən önəmli və həyati dəyərə malik

AZƏRBAYCAN BEYNƏLXALQ ENERJİ BAZARLARINDA BİRBAŞA İSTİRAKÇIDIR

Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasətinə əsaslanan strategiyanın möhtəşəm nəticələrinin şahidiyik. "Əsrin müqaviləsi" ölkədə misli görünməmiş bir iqtisadi inkişafa yol açdı və Azərbaycanı müasir enerji mərkəzinə çevirdi.

Azərbaycanın neft sənayesinin, ümumiyyətlə, iqtisadiyyatının inkişafında yeni dövrün əsasını qoyan "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə başlamış iş XXI əsrdə Azər-

baycanın dinamik inkişaf yolunu müəyyən etdi. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması və uğurla həyata keçirilməsi istiqamətində görülmüş işlər nəticəsində, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzu xeyli yüksəldi. İlk neftin hasil olunması Azərbaycanı dünyanın neft ixrac edən ölkəsinə çevirdi. Təbii ki, Azərbaycan neftinin xaricə çıxarılması birbaşa Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Onun uzaqgörən siyasəti nəticəsində, "Əsrin müqaviləsi" Azərbaycanı investisiyalara açıq bir dövlətə çevirdi və xarici investorlar, bu layihə təsdiqini tapdıqdan sonra, sərbəst şəkildə ölkəmizə investisiya yatırmağa başladılar. 1994-cü ildən bu günə qədər ölkəmizə milyardlarla dollar həcmində xarici investisiya-

baycanın dinamik inkişaf yolunu müəyyən etdi. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması və uğurla həyata keçirilməsi istiqamətində görülmüş işlər nəticəsində, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzu xeyli yüksəldi. İlk neftin hasil olunması Azərbaycanı dünyanın neft ixrac edən ölkəsinə çevirdi. Təbii ki, Azərbaycan neftinin xaricə çıxarılması birbaşa Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Onun uzaqgörən siyasəti nəticəsində, "Əsrin müqaviləsi" Azərbaycanı investisiyalara açıq bir dövlətə çevirdi və xarici investorlar, bu layihə təsdiqini tapdıqdan sonra, sərbəst şəkildə ölkəmizə investisiya yatırmağa başladılar. 1994-cü ildən bu günə qədər ölkəmizə milyardlarla dollar həcmində xarici investisiya-

"Əsrin müqaviləsi"ndən 27 il ötür

lar yatırıldı, neft sektorunun inkişafı isə, özlüyündə, qeyri-neft sektorunun da inkişafını təmin etdi. Digər tərəfdən, bu, iqtisadi inkişafın təməlinin qurulmasına imkan yaratdı. Məhz bu layihədən əldə olunan gəlir sayəsində, Azərbaycan vətəndaşlarının sosial təminatının yüksəldilməsi istiqamətində əsaslı addımlar atıldı və müxtəlif layihələr həyata keçirildi. Ölkədə sabitliyin yaranması isə yeni-yeni sahələr üzrə investisiyaların Azərbaycana cəlb olunmasına köməklik göstərdi. Bu da, nəticə etibarilə, ölkəmizdə regionların sosial-iqtisadi inkişafını və digər mühüm aspektləri özündə ehtiva edən genişmiq-

lənin izalanması güclü Azərbaycanın əsasını qoydu. Təməli Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən formalaşdırılan enerji siyasəti dünyanın ilk neft hasilatçılarından olan Azərbaycanı beynəlxalq enerji bazarlarında birbaşa iştirakçıya çevirdi. Nəticədə, enerji resursları ölkəmiz üçün yalnız dövlət gəlirlərinin artması mənbəyi deyil, həmçinin, ciddi geosiyasi alətə çevrildi. Azərbaycan, artıq dünya enerji təhlükəsizliyinə töhfə vermiş ölkələrdən sayılır. Qlobal arenada enerji təhizatçısı kimi Azərbaycanın müstəqil beynəlxalq siyasət həyata keçirmə imkanları möhkəmləndi.

"ƏSRİN MÜQAVİLƏSİ"

yaslı proqramların və konsepsiyaların reallaşmasına şərait yaratdı.

"Əsrin müqaviləsi" nə qədər Azərbaycan kifayət qədər yol gedib. Azərbaycan dövlətinin təbii sərvətlərinə sahib çıxmaq üçün atdığı addımlar "Əsrin müqaviləsi"ndə öz əksini tapıb. Dünyada təbii sərvətlərlə zəngin olan və onu dünya bazarına çıxaran dövlətlər çoxdur. Ancaq onlardan heç də hamısı uğur qazanmayıb. Uzaqgörən siyasətçi Ulu Öndər Heydər Əliyev "Əsrin müqaviləsi"ni imzalamaqla, yalnız Azərbaycan üçün deyil, region və Avropa üçün bir sıra problemləri həll etmiş oldu. Bu müqavi-

MAKROİQTİSADI VƏ SOSIAL GÖSTƏRİCİLƏRƏ TƏSİRİNİ GÖSTƏRİB

"Kontraktın qüvvəyə minməsi Azərbaycanı yeni inkişaf yoluna çıxardı və bu gün "Əsrin kontraktı" bizim neft sənayemizin inkişafında öz rolunu oynayır", - deyərək Azərbaycan Prezidenti bildirib. Dövlət başçısının fəaliyyəti nəticəsində, neft və qazın bir neçə kəməri vasitəsi ilə Azərbaycandan Avropaya çıxarılması təmin edilib. Azərbaycan üçün nə vaxtsa hər hansı bir kəmərdə təhlükə yaransa, hansısa bir hadisə baş verərsə, digər kəmə-

vasitəsi ilə təbii sərvətini xarici dövlətə çıxara biləcək. "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" Əsas İxrac Boru Kəməri dünyada bənzəri olmayan mühəndis qurğusudur. Bu layihə Şərqi-Qərbi enerji dəhlizinin əsasını təşkil edir.

Ötən 27 il ərzində, ölkənin sosial-iqtisadi göstəriciləri kifayət qədər dəyişib. Bu inkişafın təməli isə "Əsrin müqaviləsi" imzalandığı gün qoyulmuşdu. Onu da bildirik

ri-neft sektorunun inkişafına yönəldilir ki, bu da ölkə iqtisadiyyatının, bütünlüklə çiçəklənməsi deməkdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məqsədyönlü və ardıcıl şəkildə həyata keçirdiyi qlobal, genişmiqyaslı və çoxşaxəli iqtisadi siyasəti nəticəsində, bu gün neft Azərbaycan xalqının rifahına xidmət edərək, ölkəmizin siyasi müstəqilliyinin, iqtisadi tərəqqisinin, insanlarımızın rifahının təmin edilməsinə

"AZƏRİ-ÇİRAQ-GÜNƏŞLİ" NƏHƏNG NEFT YATAĞININ İŞLƏNİLMƏSİNDƏ YENİ DÖVR

2017-ci ildə Bakıda Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda "Azəri", "Çıraq" yataqlarının və "Günəşli" yatağının dərinlikdə yerləşən hissəsinin birgə işlənməsi və neft hasilatının pay bölgüsü haqqında düzəliş edildi və yenidən tərtib olunmuş saziş imzalandı. Bu, "Azəri-Çıraq-Günəşli" nəhəng neft yatağının işlənilməsində yeni dövrün başlanması kimi qiymətləndirilib. "Azəri-Çıraq-Günəşli" neft yatağının işlənilməsi 2050-ci ilə qədər uzadıldı. Müqavilənin uzadılması gələcək üçün uzunmüddətli çiçəklənməni və sabitliyi təmin edəcək. Bu müqavilə Azərbaycan üçün daha da əlverişlidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qeyd edib ki, 1994-cü ildə imzalanmış kontraktın bizim maraqlarımızı tam təmin etməsinə baxmayaraq, bu dəfə isə, daha yaxşı şərtlərlə kontrakt imzalanır. Həqiqətən də, ölkəmizdə uğurla inkişaf etdirilən neft strategiyası, neftlə bağlı əldə olunan nailiyyətlərimiz, bilavasitə Ulu Öndər Heydər Əliyev qətiyyətinin nəticəsidir və bu gün Onun kursunun layiqli davamçısı Cənab İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilir. İyirmi yeddi il ərzində Azərbaycan böyük yol keçmişdir. Azərbaycanda enerji sektorunda böyük nailiyyətlər əldə edilmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan bu gün o ölkələrdəndir ki, öz hesabına yaşayır: "Bizim kifayət qədər böyük valyuta ehtiyatlarımız var, iqtisadiyyat dinamik şəkildə inkişaf edir, iqtisadi şaxələndirmə, neft-qaz amilindən asılılığının azaldılması istiqamətində çox önəmli addımlar atılmışdır və ölkəmizin gələcək inkişafı üçün nə siyasi, nə iqtisadi, nə də hər hansı bir başqa maneə və ya problem yoxdur".

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

ki, 2001-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə sentyabrın 20-si "Neftçilər Günü" kimi elan olunub. Hər il neftçilər öz peşə bayramlarını qeyd edirlər. Həmin gün hər il əməkde fərqlənən neftçilər Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamı ilə fəxri adlarla təltif olunurlar. Neft sənayesində uzun müddət səmərəli əmək fəaliyyətinə görə, onlarla neftçi Prezidentin Fərdi Təqaüdünə layiq görülüb. Bu gün neftçilər üçün ikiqat bayrama çevrilib. Bu günü neftçilər həm "Əsrin müqaviləsi"ni, həm də peşə bayramı günü kimi qeyd edirlər. Artıq bu gün Azərbaycan regionun lider dövlətidir və iqtisadiyyatının inkişafında neft amilinin böyük rolu var. Neftdən əldə olunan gəlir qey-

yönəldilib. Bu müqavilə makroiqtisadi və sosial göstəricilərə öz təsirini göstərib. Tarixi realitələrə, statistik göstəricilərə əsaslanaraq, deyərək ki, neft gəlirləri nəticəsində, baş vermiş iqtisadi sıçrayış əhəlinin gəlirlərinin artmasına, yoxsulluğun azaldılmasına və başqa sahələrdə irəliləyişə səbəb oldu. Ölkədə aztəminatlı ailələrin sosial təminatı gücləndirilib, təhsil və səhiyyə sektorlarında, xüsusilə də, infrastrukturun yenilənməsi, xidmət səviyyəsinin artırılması və bu sahələrdə çalışanların əmək haqlarının artırılmasına diqqət yetirilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan öz neft kapitalını insan kapitalına çevirir.

“Xankəndinə hansısa yük daşınmalıdırsa, buna Azərbaycan icazə verməlidir”

Hərbi ekspert Ədalət Verdiev SİA-ya müsahibə verib. Həmin müsahibəni sizə təqdim edirik:

- Ədalət bəy, sizin ötən həftə Şuşaya səfəriniz oldu. Siz ətrafa həm də bir hərbiçi kimi baxırdınız. Orada görülən işlər nə yerdə idi, yol necədi? Təəssüratlarınız necə oldu?

- "Zəfər yolu" mən gedəndə, demək olar ki, 95 faiz hazır idi. Bir-iki ayrı hissələrdə asfaltlama gedir. Hesab edirəm ki, ayın axırına qədər yol tamamilə hazır olunacaq. Şuşaya hər bir səyahət bütün Azərbaycan vətəndaşları üçün olduğu kimi mənim üçün də möhtəşəm və qürurverici hadisədir. 30 illik həsrətdən sonra hər dəfə Şuşaya daxil olduqda insan fərqli bir hisslər yaşayır. Şuşada uşaq vaxtlarımda olmuşam. Şuşada çox çətin xatırlayacağım bir yaşda olmuşam. Ümumilikdə götürdükdə Şuşada aparılan inşaat işləri paralel olaraq bir neçə istiqamətdə gedir. Alt infrastruktur, su, kanalizasiya, elektrik işləri, binaların, otellərin inşası artıq başa çatıb. Bir neçə marketimiz artıq fəaliyyətdədir. Kafe, restoran tipli işə obyektləri inşa olunur. Bəzi tikililər restavratsiya olunur. Burada olan "Qazancı" monastırı da əvvəlki görünüşünü geri alacaq. Ermənilərin təqdim etdiyi kimi, yəqin ki, olmayacaq. Burada biraz fərqlilik olacaq.

Ümumiyyətlə, mən daha çox Şuşanın müdafiə, mühafizə və təhlükəsizlik məsələsinə toxunmaq istədim. İlk dəfə mənim səfərim qışda olmuşdu. Qalın qar var idi və hərəkət də elə asan deyildi. Təsəvvür edin ki, altı çəkimli kamazla həm də zəncir vuraraq biz gedə bilmişdik. İndi isə, təbii ki, yollarımız kifayət qədər yaxşıdır. Cəmi yarım saat ərzində Füzulidən Şuşaya

çatmaq mümkündür. Bununla yanaşı yollarda bir neçə qovşaq gördüm. Yolların planlaması elədi ki, yollar alt-üst keçidləri vasitəsi ilə digər yollarla kəsişəcək. Həm də mən mövcud olan "Zəfər yolu"nun bir neçə hissəsində dairələr gördüm. Ortası isə boş idi. Nədənse içimdən belə bir fikir keçdi ki, bu dairələrin ortasında nəse bir abidə, nəse bir şey inşa ediləcək. Böyük ehtimalla bu dəmir yumruq olacaq. Bir dəne də böyük qaya parçası gördüm. Yolu sağından-solundan çəkiblər, bütün daş-qaya nə varsa

götürülüb bir dəne böyük qayanı ortada saxlayıblar. Bu qayadan da gözüm su içmədi. Düşünürəm ki, onun sağını-solunu yontub yumruq halına gətirəcəklər. çox möhtəşəm bir şey ola bilər. Bundan başqa Şuşada qış ilə bugünkü günün fərqiindən danışsaq, ilk növbədə qalmaq üçün həm hotel, həm də hostel var. Həm elektrik, həm su verilib. Qazın verilməsini görmədim. Bəlkə də, Şuşaya heç qaz verilməyəcək. Ekoloji baxımdan təmiz şəhər deyə ola bilsin hər şey elektrikle olsun. Çünki oradakı elektrik stansiyasının miqyasına baxıram, demək

görüntü ilə biz dəhlizə girib-çıxan bütün texnikaları, ermənilərin, ya da sülhməramlıların fəaliyyətini nəzarətdə saxlaya bilirik. Buna alternativ olaraq ermənilər öz mövqelərinə yaxın yol çəkmək istəyiblər. Əfsuslar olsun, orada əslində erməni silahlı dəstələri heç qalmamalıydı. Amma rus sülhməramlı qüvvələrinin fəaliyyətsizliyi nəticəsində burada ermənilər mövqe tuta bilirlər.

- Rusiya sülhməramlılarına yeni komandan təyin

görüntüləri götürüb yaymaq olduqca vacib idi. Buna görə də, əməyi keçən hamıya təşəkkür edirəm. İndi Rüstəm getdi. Kasobokov onun yerinə təyin olundu. Kasobokovun xidmət tarixçəsi kifayət qədər xoşagəlməz fəaliyyətlərlə bol olan insandı. Həm Abxaziyada, həm Donetskə seperatçı rejimlərlə fəaliyyətdə olub. Azərbaycan cəmiyyəti Kasobokovu sülhməramlı kimi qəbul etmək istəmir. Çünki onun bitərəf, neytral qalacağına heç bir zəmanət yoxdur. O Abxaziyaya sülhməramlı kimi gəlmişdi. Orada neytral ya bitərəf qaldımı? Buna görə də bu təyinat bizi narahat edir.

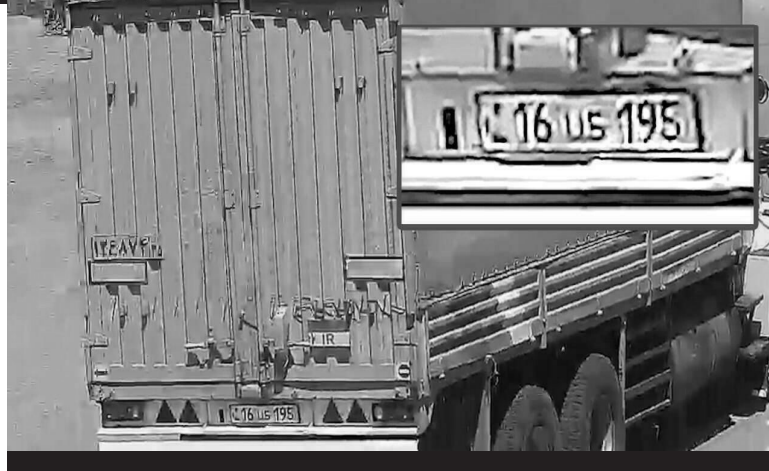
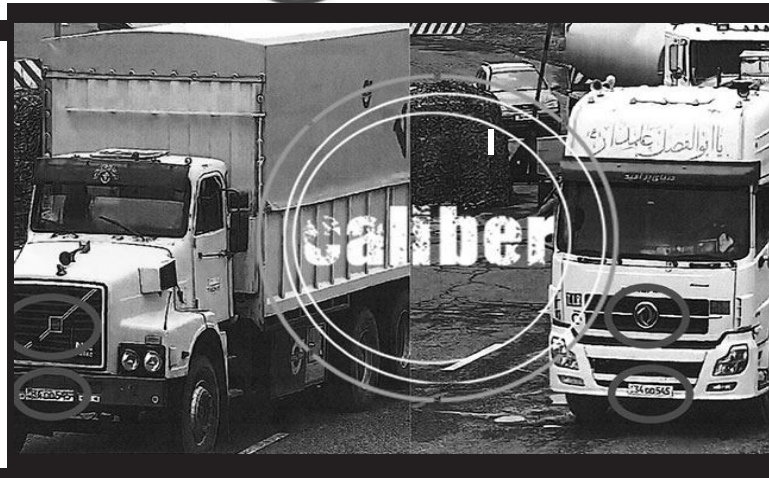
- Son zamanlar bəzi hadisələr məsələn Gorus-Qafan yolunun bağlanması, daha sonra orada Azərbaycan postunun qurulması, təxribatların azalması halları baş verir. Sizcə bütün bunlar nə anlamə gəlir?

- Azərbaycan öz ağırlığını özünüzü də, 44 günlük Vətən müharibəsində qoyub. Müəyyən boşluq yaratmaq istəyirlər qoy istəsinlər. İstəmək ziyan deyil. O istəyi yerinə yetirmək çətindir. Arzularla əməllər üst-üstə düşməyəndə o xülya olaraq qalır. Burada ermənilərin ağır bir məğlubiyyətə uğradığını hamı bilir. Azərbaycan çalışır ki, erməni daha az ağır-acı ilə bu dövrdən keçə bilsin. Yeni, mövcud vəziyyətlə barışmağa çalışsın. İnanırsınız ki, Ermənistan Azərbaycanla qonşu kimi yaşamaq istəyir. Başqa yolu yoxdur. Biri var yaşaya bilər yaşaya bilməz bu başqa bir məsələdir. Kim istəmir yaşamasın. Getsin harda istəyir yaşasın.

- İranda Azərbaycanın səfəri növbəti dəfə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyevlə görüşüb, sizcə görüşdə məqsəd nə olub?

- İrandan yola çıxıb Xankəndinə gedən maşının sənədində belə deyilib. "Stapanakert vergül Armenia". Bu İran tərəfindən təqdim olunan rəsmi sənəddir. Onlar bilirlər ki, Azərbaycan bu maşını yolda saxlayacaq və yoxlayacaq. Bunu bilərəkdən edirsən? Çox gözəl. Verən adam uzaqdadır, amma gəzdiren adama gəl bura deyilir. Deyilir ki, sən hansı əsasla Azərbaycana aid olan əraziləri Ermənistan kimi təqdim edirsən, ora yük daşınmasına hansı beynəlxalq hüquqi əsasla sən həyata keçirirsən? İkincisi Xankəndinə hansısa yük daşınmalıdırsa, buna Azərbaycan icazə verməlidir. İcazə verməlidir ki, kim gəlsin, kim getsin. Ümumiyyətlə, İranın dini dinimizdən, təriqəti təriqetimizdən olmasına baxmayaraq bu gün elə bəyanatlar verir ki, qəbul edilməzdir. İran prezidentinin cənab Prezidentimizi təbrik etməsi ilə İranın bugünkü fəaliyyətləri ümumiyyətlə, bir-birini tutmur.

Turqay Musayev

edilib. Sizcə, bu sülhməramlıların fəaliyyətində nəse müsbət dəyişiklik göstərəcək?

- Düzdür, Rüstəm Muradovdan ilkin mərhələdə elə də narazı deyildik. Sonrakı mərhələdə erməniləri küsdürməyə çalışdılar. Daha sıx-sıx seperatçı rejimin rəhbərləri ilə görüşməsi, seperatçı rejimin əski bayraqları yanında öpüşüb görüşmələrinin hamısını xatırlayırdıq. Amma əsas da erməni silahlı dəst

olar ki, Şuşa şəhəri üçün 4-5 dəfə böyükdür. Başqa təhlükəsizlik məsələsində Şuşada gərəkdindən bəlkə də, bir neçə dəfə artıq qoşun toplanmışdır. Demək olar ki, bütün o dəhliz boyu bizim vizual müşahidə təminatı olub. Yeni texniki vasitələrlə, həm də vizual

tələri Xankəndidən hələ də çıxarılmayıb. Bu bəs deyilmiş kimi erməni silahlı dəstələri orada səngər qazırlar. Həmin ərazilərə silahlılar da buraxılmışdır. Həmin ərazilərə İran maşınlarının qanunsuz daxil olmasına göz yummuşdular. Birləşib saxtakarlıq da etmişdilər. İran maşınlarına rus nömrələri qoyub kimi sə aldatmağa çalışırdılar. Azərbaycanlı oğlanlar da Laçın dəhlizində rus sülhməramlıların kamerasından görüntüləri əldə etdilər. Birbaşa həmin kameralardan götürülmüşdü. Çünki başqa bir kamera maşın nömrəsini çəkmək üçün mütləq bucaq altında çəkməlidir. Amma bu kamera bucaq altında çəkməyib. Biz bunu bilirdik, amma

BMT-nin 48-ci İnsan Hüquqları Şurasının ümumi mübahisələr sessiyasında müzakirəyə çıxarılan Oxçuçayın Ermənistan tərəfindən çirkləndirilməsinə beynəlxalq hüquq çərçivəsində qiymət verilməli, cinayətkar ciddi şəkildə cəzalandırılmalıdır.

Təcavüzkar Ermənistan 30 ilə yaxın müddətdə işğal altında saxladığı Azərbaycan ərazilərində ağılaşmaz ekoloji terror törədir. Bu dövr ərzində işğalçı ölkə təbiətə qarşı da təcavüzkar davranıb. Ermənistanın törətdiyi ekoloji terror nəticəsində 10-dan çox qoruq və yasaqlıq, Azərbaycanın "Qırmızı Kitab"ına və Beynəlxalq Təbiəti Mühafizə İttifaqının Qırmızı Siyahısına daxil edilmiş olduqca qiymətli və nadir bitki və heyvan növləri, Azərbaycan və Qarabağ endemləri bir-dəfəlik məhv edilib. İşğala qədər Qarabağ və ətraf ərazilərdə mövcud olmuş 280 min hek-

ekoloji terrordur.

Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin bu barədə aparılan monitorinqinin nəticələrinə görə, Qafan və Qacaran dağ-mədən sənayesinin tullantı-

kənd təsərrüfatı ehtiyacları üçün istifadəsi istiqamətində ağır fəsadlara gətirib çıxara bilər. Artıq Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ermənistanın ekoloji terroru ilə bağlı müvafiq beynəlxalq təşkilatlara ünvanladığı müraciətlər öz müsbət nəticələrini verməkdədir. Belə ki, bu günlərdə Cenevrədə yerləşən Su, Ətraf Mühit və Sağlamlıq üzrə Qlobal İnstitutun (Global Institute for Water, Environment and Health, GIWEH) təşəbbüsü ilə Oxçuçayın Ermənistanın dağ-mədən şirkətləri tərəfindən çirkləndirilməsi problemi BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının 48-ci ümumi mübahisələr sessiyasında müzakirəyə çıxarılıb. Qurumun verdiyi bəyanatda deyilir ki, GIWEH bu addımla İnsan Hüquqları Şurasının və beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Azərbaycanın Zəngilan rayonunun ərazi-

Ekoloji terror: Ermənistan məhşər ayağına çəkiləcək

tardan çox (13200 hektarı qiymətli ağac növləri) meşə fondunun, o cümlədən Avropada yeganə çinar meşəsinin əksər hissəsi, yaşı 120 ildən 2600 ilədək olan yüzlərlə ən qiymətli ağac-təbiət abidələri vəhşicəsinə talan edilərək Ermənistanla daşınıb. 28 il ərzində dinc insanların və təbiətin qənimti olan erməni işğalçıları tərəfindən Qarabağın flora və fauna aləminə, meşələrinə misli-bərabəri görünməmiş ziyan vurulub, kənd təsərrüfatı sistemi tam şəkildə yerlə-yeksan edilib. İşğal altında olan ərazilərdə iri heyvanlar minaya düşərək məhv olub. Bundan başqa, təmiz su mənbələrinin kimyəvi çirklənməsi nəticəsində çay və göllərdə özünü-özünü tənzimləmə prosesi dayanmış, nəticədə su hövzələri bütün canlılar üçün zərərli, ölü bir zonaya çevrilməkdədir. Təcavüzkar Ermənistan işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində 30 ilə yaxın həyata keçirdiyi ekoloji terrorun davamı olaraq çaylarımızı çirkləndirməkdə davam edir. Zəngilan rayonu ərazi-

sindən keçərək Araz çayına tökülən, Ermənistan tərəfindən ekoloji terrora məruz qalan Oxçuçayın zəhərli tullantılarıyla çirkləndirilməsi bunun əyani təsdiqidir. Belə ki, 30 ilə yaxın erməni işğalı dövründə Veynəli qızıl yatağının və digər faydalı qazıntıların emalı prosesində yaranan kimyəvi tullantıların Oxçuçaya axdırılması nəticəsində çayda kəskin ekoloji problem yaranıb. Bu çayın suyu hətta heyvanlar üçün belə zəhərli sayılır. Əslində Oxçuçayın həddindən artıq tullantılarıyla çirkləndirilməsi yalnız Zəngilan üçün deyil, Araz çayını və bütün Xəzəryanı dövlətlər üçün də

sindən keçən və Araz şayına tökülən Oxçuçayda yaranmış ekoloji təhlükələrə və kritik duruma cəlb etmək istəyir. Qeyd edilib ki, suyun çirkləndirilməsi, tullantıların idarə edilməsi bölgədə çox ciddi bir problemə çevrilir və beynəlxalq birlik çirklənmənin qarşısını alınması və bu işə nəzarət edilməsi mexanizmini hazırlamalıdır. GIWEH nəzərə çatdırıb ki, Rio Bəyannaməsinin ikinci prinsipində "digər dövlətlərin və ərazilərin milli yurisdiksiyasının hüddullərindən kənarında ətraf mühitə zərər verməmək" şərti ilə sahilboyu dövlətlərin su ehtiyatlarından istifadəyə dair hüquq və vəzifələrə sahib olduqları ifadə olunub.

Qurum beynəlxalq birliyi "İnkişaf hüquqlarına və heç bir əhəmiyyətli zərər verməmək Öhdəliyinə" əsaslanan sabit və ədalətli qərarlar hazırlanmasına yardım etməyə çağırır.

Göründüyü kimi, təcavüzkar Ermənistan Azərbaycanın təbiətinə, biomüxtəlifliyinə, eləcə də bütün dünyanın canlı aləminə qarşı törətdiyi beynəlxalq səviyyəli cinayətkar əməllərinə görə tezliklə beynəlxalq məhkəmə qarşısında cavab verəcək və məhşər ayağına çəkiləcək.

Zahid Rza

"Ölüdən can diləyənlər..."

Görək ki, Britaniyanın Lordlar Palatasının üzvü, Britaniya-Ermənistan parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri baronessa Karolin Koksun xatırlamış olarsınız. Bu ermənisevər xanım, (əslində, bu 84 yaşlı qarıya adamın xanım deməyə də dili gəlmir) həmişə Azərbaycana qarşı yönələn çıxışları ilə diqqət çəkib. Görək ki, onun vaxtilə erməni quldurlarının "şirnikləşib" Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların Ermənistan tərəfindən ələ keçirilməsini aqressiya aktdan uzaq həyatı zərurətdən irəli gəlmiş barədə sayıqlamasını da unutmaz olmasız. Həmişə erməni "ağzı ilə danışan" baronessa bu dəfə guya həmin rayonlarda yaşayan "Azərbaycan təcavüzkarları" Qarabağın şəhər və kəndlərindəki humanist ermənilərin atəşə tutulmasının qarşısını alınmağa hesablandığını bildirmişdi.

Təbii ki, indi əvvəlki dövrün, elə baronessa Koksun da dediyinin elə də bir kəsəri olmadığını yaxşı başa düşən ermənilər xeyli vaxt idi ki, onun adını xatırlayıb, yadlarına belə salmırdılar. Amma, bu gün ölüdən can diləyən ermənilər "tutar qatıq, tutmaz ayran" məsələni əsas tutaraq yaşlı qadının "könlünü sındırmaq istəməyib" onun görüşmək təklifinə müsbət cavab veriblər..

Beləliklə, ermənilərin "NEWS.am" saytının yazdığına görə, erməni parlamentindəki "Hayastan" blokunun deputatları Böyük Britaniyanın Lordlar Palatasının üzvü baronessa Karolin Koksun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini məhz onun xahişi ilə qəbul ediblər. Bəli, bəli baronessa "Hayastan" blokunun deputatları ilə görüşmək üçün özü minnəti düşüb.

..Bu da, nə isə, beləliklə, nümayəndə he-

yətinin üzvləri mövcud vəziyyətlə tanış olmaq, habelə ölkənin ictimai və siyasi dairələri ilə beynəlxalq platformalarda Ermənistanla lazımı yardımın göstərilməsi məsələlərini müzakirə etmək üçün İrəvana səfər ediblər. Qeyd edək ki, bir gün əvvəl nümayəndə heyəti Syunik bölgəsinə də səfər edib. Bax, əsl dost belə gündə tanınar, necə deyirlər, yardım verəcəyiniz əllərinizə çöpəndirək. Nə isə, qayıdaq görüşə..

Deməli, görüş zamanı tərəflər müharibədən sonrakı dövrdə Ermənistan və "art-sax"dakı siyasi, sosial-iqtisadi vəziyyəti və iki erməni dövlətinin qarşılaşdıqları problemləri müzakirə edirdilər. "Hayastan" blokunun üzvləri baronessadan və həmkarlarından, erməni əsirlərini ən qısa zamanda və heç bir şərt qoymadan geri qaytarmaq, habelə "erməni tarixi və mədəni irsinin məhv edilməsinin" qarşısını almaq üçün Azərbaycana təzyiq göstərməsini xahiş ediblər.

Bundan başqa "hayastanlılar" ingilis qonaqlara beynəlxalq platformalarda 44 gün davam edən müharibə zamanı "Azərbaycan tərəfindən törədilən hərbi cinayətlər" mövzusunda qaldıracağı xahiş ediblər, yeni burada da "tutar qatıq, tutmaz ayran" məsələsi...

Ağasəf Babayev

Ərazilərimizin minalardan təmizlənməsi əsas hədəflərimizdəndir

44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin minalardan, partlamamış hərbi sursatdan və digər partlayıcı qalıqlardan təmizlənməsi, zərərsizləşdirilməsi bu gün qarşıda duran əsas məsələlərdən biridir.

Əlbəttə ki, bu gün işğaldan azad olunan ərazilərdə yaşayışın tezliklə təmin olunmasında ərazilərin minalardan, partlamamış hərbi sursatdan və s. təmizlənməsi əsas amillər sırasındadır. Minaların təmizlənməsi maliyyə itkisi ilə yanaşı, vaxt itkisinə də səbəb olur.

Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi yaradılıb. Artıq Azərbaycanın Ağdam, Füzuli, Şuşa, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan kimi rayonlarının ərazilərində aparılan əməliyyat-axtarış tədbirləri zamanı piyada əleyhinə, eləcə

Dövlət başçısı "Azərbaycan Respublikasında minatəmizləmə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Fərman imzalayıb

Ekspert açıqladı: "Yeni yollar avtomobillə qulluq xərclərinin azalmasına gətirib çıxarır"

"Regionlarda, rayonlarımızda, ucqar kəndlərimizdə, ümumiyyətlə rayonlararası istifadə olunan yolların tikilməsi və yenidən qurulması işləri təkcə insanlar üçün deyil bilavasitə orada olan təsərrüfat subyektlərinin biznes sahələrinin inkişafına da öz töhfəsini vermiş olur". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı Eldəniz Əmirov deyib.

Onun sözlərinə görə, paytaxt ərazisində olan yolların yenidən qurulması bilavasitə daha çox orada olan sakinlərin rahat gediş-gəlişinin təmin edilməsi, ümumiyyətlə fəaliyyətin daha rahat şəkildə həyata

keçirilməsinə xidmət edir: "Məhz bu səbəbdən də Xəzər rayonunda avtomobil yollarının yenidən qurulması ilə bağlı işlər gedir. Sadəcə bu işlərin daha yaxşı şəkildə davam etdirilməsi üçün müəyyən tədbirlərin görülməsinə ehtiyac var idi ki, cənab Prezident də məhz bununla bağlı sərəncam imzaladı. Bu sərəncam da düşünürəm ki, Xəzər rayonu ərazisində pis vəziyyətdə olan, gediş-gəlişin çətin olduğu yollarda avtomobil nəqliyyatının hərəkətinin təmin edilməsi məqsədi daşıyır. Nəticə etibarilə ilk baxışda bu sadəcə yol olaraq görünərsə də, orada yaşayan və gündəlik işə gedib-gələn sakinlərin rahatlığını təmin etmiş olacaq. Müəyyən mənada gözlə görünməsi mümkün olmasa belə, qəliz səslənərsə belə amma müəyyən bir qisimdə xərclərin də azalmasına gətirib çıxarır. Məsələn bir il ərzində bir vətəndaşın dağılmış, çuxurlu yollarla maşın sürməsi maşının aparıcı detallarını sıradan çıxarmasına səbəb olur. Bu da bildiyimiz kimi əlavə xərc tələb edir. Ona görə də avtomobil nəqliyyatının rahat hərəkəti avtomobillə qulluq xərclərinin azalmasına gətirib çıxardır".

Arzu Qurbanzadə

də tank əleyhinə minlərlə mina və partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib. Bu işi güc-

ləndirmək məqsədi ilə dövlət başçısı "Azərbaycan Respublikasında minatəmizləmə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Fərman imzalayıb. Fərman Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinin, habelə müharibə və hərbi əməliyyatların təsirinə məruz qalmış digər ərazilərin minalardan və partlamamış hərbi sursatdan, tərkibində partlayıcı olan qurğulardan və digər partlayıcı qalıqlarından təmizlənməsi sahəsində əlaqələndirmə işini gücləndirmək məqsədi daşıyır. Fərmana əsasən, Azər-

baycan Respublikasının Nazirlər Kabineti beynəlxalq humanitar mi-

nedən ərazilər nəzərə alınmaqla minatəmizləmə üzrə illik planı hər il dekabrın 25-dək təsdiq etmək qeyd olunub. Fərmanda Agentliyin maddi-texniki təminatını gücləndirmək məqsədilə zəruri tədbirlər görülməsini təmin edilməsi də əksini tapıb. Agentlik və Müdafiə Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Sərhəd Xidməti arasında tapşırıqların bölgüsü həyata keçirəcək.

Minatəmizləmə sahəsində fəaliyyət göstərən digər dövlət orqanları minatəmizləmə fəaliyyətini tapşırıqlar bölgüsünə uyğun olaraq öz qüvvə və vasitələri hesabına həyata keçirəcəklər.

Bildiyimiz kimi, ərazilərin minalardan təmizlənməsi istiqamətində işlər davam etdirilir. Ermənistan Ağdam rayonu üzrə basdırdığı tank və piyada əleyhinə 97 min minanın, Füzuli və Zəngilan rayonlarında isə 92 min minaya dair xəritələrini Azərbaycana təhvil verdi ki, bu da dövlətimizin diplomatiyasının növbəti uğuru idi. Bu, dövlət başçısının həyata keçirdiyi uzaqgörən siyasətin məntiqi nəticəsidir ki, ilk olaraq Ağdamda, daha sonra isə Füzuli və Zəngilanda basdırılmış minaların xəritələrini Ermənistandan ala bildik. Mina xəritələrinin əldə edilməsi on minlərlə vətəndaşın, o cümlədən minatəmizləyənlərin həyatını təhlükədən xilasında böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu günə qədər yüzdən artıq vətəndaşımız minaya düşərək, xəsarət almış və onlarla insan həyatını itirmişdir. Xəritələrin təhvil verilməsi işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə tikinti və yenidənqurma layihələrini və məcburi köçkünlərin qayıdışı prosesinə təkən olacaq.

"Azərbaycan Respublikasında minatəmizləmə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Fərmanı işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə bərpa-quruculuq işlərinin daha da sürətləndirilməsinə imkan verəcək.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Onun sözlərinə görə, belə davam edərsə, Ermənistanın tamamilə itirilməsi prosesi baş verə bilər

Riç Arzumanyandan hibrid müharibəsi iddiası

masiyaya görə, 16-17 sentyabrda (Rusiyada keçirilən parlament seçkiləri günündə) Qaragöl ətrafında toplaşan Azərbaycan gücləri Ermənistanın dərinliklərinə doğru irəliləməklə Türkiyə ilə dəhliz yaratmağı hədəfləyəcəklər. Mövcud məntəqədə erməni güclərinin də toplaşaraq konsetrasiya olunduğu həmin məlumatda yer alıb.

Lakin bu arada

Beləliklə, Arzumanyan da iddia edir ki, hərbi əməliyyatlara hazırlıq fəal şəkildə aparılır. Belə ki, Cənubi Qafqazda və ətrafındakı geosiyasət məhz hərbi məntəqlə müəyyən olunur. O, hazırkı məqamda sülh şərtlərinin müzakirə aparılmasını doğru hesab etmədiyini deyib.

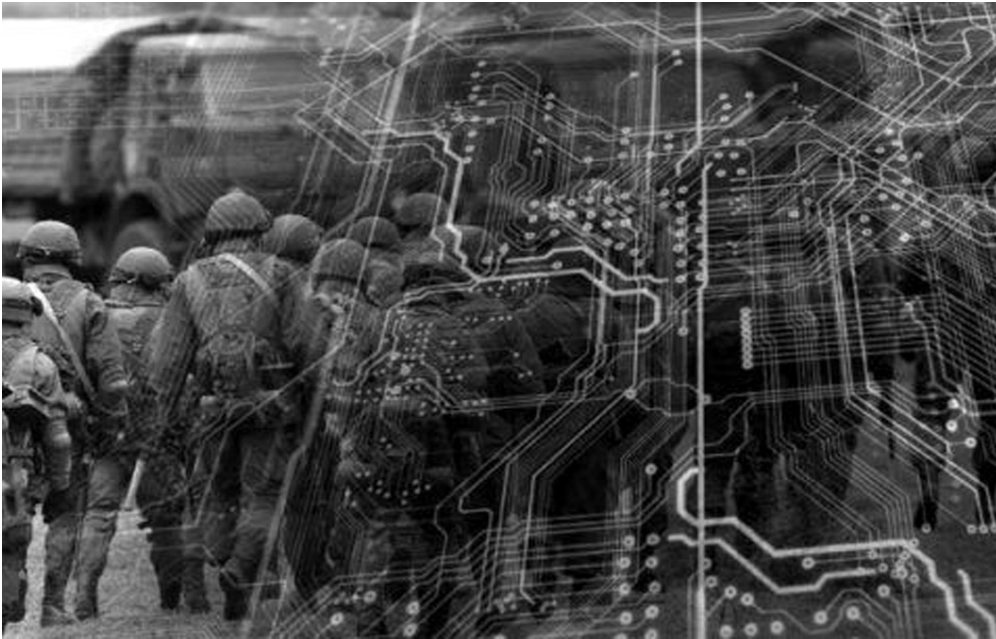
"Bizim hakimiyyətin etdiyi kimi, müvafiq sülh şərtləri haqqında danışıqları və müzakirə aparmağı doğru hesab etməməklə yanaşı, məsuldarlıq kimi qəbul etmirəm. Doğru sözlərdən istifadə etmək vacibdir, öz ictimai rəyini ifadə etməq və ictimai fikirdə manipulyasiya etmək ol-

edir. Müharibənin yalnız müxtəlif mərhələləri olub: atəşkəs və eskalasiyalar. Bu mənada o xatırladı ki, 1994-cü ildəki atəşkəs dövründən başlayaraq dəfələrlə atəşin pozulması halları yaşanıb ki, bunun da ardınca 2020-ci ilin noyabrında növbəti atəşkəs razılaşdırılıb, amma bu da sülh deyil.

Politoloq hibrid müharibəsi fonunda başqa hər hansı prosesləri, özəlliklə sülh barədə danışıqları əlavə mənasızlıq hesab etdiyini bildirib

Maraqlıdır ki, Riç Arzumanyan Ermənistanın düşdüyü ağır vəziyyətini bir kənara qoyur, ölkənin hərbi, siyasi və iqtisadi çöküşü barədə ümumiyyətlə danışmır, ancaq başqa tərəfdən də hesab edir ki, Ermənistan müharibəyə hazır olmalıdır-amma hansı gücü və ordu ilə? Bax, bu məsələyə ümumiyyətlə toxunmur, yalnız ittiham xarakterində çıxış edir. Bəs başqa nə deyir Arzumanyan?

Onun sözlərinə və mövcud vəziyyəti qiymətləndirməsinə görə bugünkü proseslər Ermənistanın birmənalı olaraq növbəti müharibəyə məcbur edilməsinə yönəlib

"Hızırkı məqamda bizim regionumuzun bütün dövlətləri, bizim regiona adı olan dövlətlər yeni müharibələrə hazırlanırlar. Ermənistan başqa hər kəs". SİA xəbər verir ki, bunu arminfo-ya təhlükəsizlik problemləri eksperti, siyasi elmlər doktoru Riç Arzumanyan deyib.

Erməni neşri xatırladır ki, bu ərəfələrdə erməni KİV-ləri Zəngəzurdakı adları açıqlanmayan mənbələrə istinad etməklə Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanla qarşı növbəti hərbi əməliyyatlara başlayacağına yazıblar. Həmin infor-

qeyd edək ki, artıq 16-17 sentyabr tarixləri də geridə qalıb və həmin iddia sadəcə erməni KİV-lərinin növbəti feyk informasiyasıdır ki, işlək vəziyyətə düşə bilməyib. Amma buna baxmayaraq, erməni politoloqunun mövzu ilə bağlı fikirlərini analiz etmək maraqlı olardı...

Arzumanyanın sözlərinə görə, gələcəyin mənzərəsində Azərbaycanla müharibənin başa çatdığı düşünməyə belə ehtiyac yoxdur

maz. Mən bunu deyirəm və yalnız siyasətçiləri demirəm, həm də ictimai xadimləri, ekspertləri və jurnalistləri də nəzərdə tuturam" deyir Riç Arzumanyan bildirib.

Arzumanyanın sözlərinə görə, gələcəyin mənzərəsində Azərbaycanla müharibənin başa çatdığı düşünməyə belə ehtiyac yoxdur. Analitik Qarabağ ətrafındakı situasiyada "müharibənin başa çatması" ifadəsinin işlədilməsini gülünc adlandırır. Belə ki, 1989-cu ildən başlayaraq müharibə heç vaxt başa çatmayıb və bu gün də davam

Erməni politoloqu hesab edir ki, mövcud atəşkəs şərtlərində Ermənistan sərhədlərindəki hərbi fəaliyyətlər hibrid müharibəsi formasına keçid alıb. Arzumanyan Türkiyənin və Rusiyanın Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin vasitəçiliyi ilə fəaliyyətlərini də məhz bu cür xarakterizə edib. Bu baxımdan, erməni politoloqu öz iddialarına əsaslanaraq davam edən hibrid müharibəsi fonunda başqa hər hansı prosesləri, özəlliklə sülh barədə danışıqları əlavə mənasızlıq hesab etdiyini bildirib.

ve bildirib ki, regiondakı oyunçuların heç biri sülh gündəminin irəliləməsinə hazırlaşmır. Bu baxımdan da Arzumanyan Ermənistanın gözlənilən də deyil, hətta davam edən müharibə fonunda hərbi hazırlığının vacibliyi barədə dəm vurur, amma hansı ordu ilə? Bu barədə danışmır.

Özümü qarşı növbəti irimiqanlı hərbi əməliyyatlar qazanacağıq

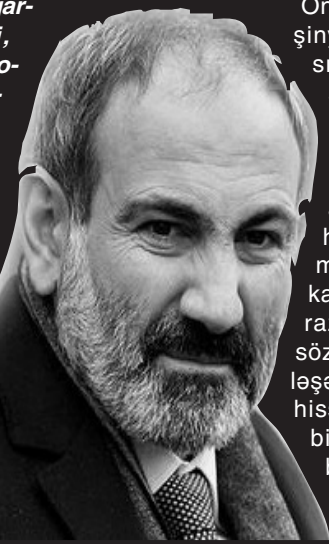
"Ermənistanın mövcud olduğu regionda sülh barədə danışıqlar mənasızdır", deyən Arzumanyan bəlkə öz də bilmədən bir reallığı ifadə edib: bəli, Ermənistan regionda sülhün bərqərar olmasına imkan vermirdi və onunla sülh barədə danışıqlar əslində mənasızdır, uyğun deyil və reallıqdan qoparılmış bir məsələdir. 44 günlük müharibədə olduğu kimi Ermənistanla güc dilində danışmaq onu diz üzərinə çökdürmək daha məqsədsəuyğundur. Çünki biz son 10 ayda bu ölkənin siyasi həyasızlıqlarının çox şahidi olmuşuq.

O, bunun müqabilində daha bir həqiqəti də ifadə edib. "Əgər biz bu günkü addımlarımızı davam etdirərsək onda çox qısa müddətdə özümü qarşı növbəti itimiqanlı hərbi əməliyyatlar qazanacağıq. Bu dəfə hibrid müharibələri yaşamaq çərçivəsində ki bu, hətta Ermənistanın itirilməsi ilə müşahidə oluna bilər. Bunu isə anlamaq, müvafiq nəticələr çıxarmaq və fəaliyyət göstərmək lazımdır", Riç Arzumanyan deyib.

Rövşən RƏSULOĞ

"Paşinyan danışıqlara çıxış yolu kimi baxır" Politoloq münasibət bildirdi

"Ermənistanın əsas vəzifəsi və qarşısına qoyduğu məqsəd odur ki, nəyin bahasına olursa-olsun prosesləri danışıqların bərpa olunmasına gətirib çıxarsın. Paşinyan danışıqlara çıxış yolu kimi baxır. Çünki məğlub durumdadır, Azərbaycan isə 10 noyabr birgə razılaşmaya əsasən, öz tələblərini davamlı şəkildə həyata keçirir. Bu prosesin davamı Azərbaycan hakimiyyətinin Xankəndidə və digər ərazilərdə mövcudluğunun tam bərpa olunmasıdır". Bunu SİA-ya açıqlamasında Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı deyib.

Onun sözlərinə görə, Paşinyanda bu prosesin qarşısını almaq üçün müxtəlif addımlar atır: "Təbii ki, Paşinyan bu cür hərəkətlərə əl atması öz başına deyil və öz gücünə ata bilməz bu addımları həm Rusiya ilə, həm də müəyyən mənada Amerika ilə, eləcə də Fransa ilə razılaşdırmaqla atır. Bir sözlə, Paşinyan məsləhətləşərək bu addımları atır və hiss olunur ki, bu proses birgə gedir. 30 il ərzində bu üç ölkə necə ki, Ermənistanı himayə etmişdi və həmin himayə

yənə davam edir. Onların birgə səyləri ilə hər biri ciddi şəkildə təlimatlar qoyurlar ki, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri çərçivəsində danışıqlar bərpa olunmalıdır. Onlar buna Ermənistan üçün çıxış yolu kimi baxmaq istəyirlər".

A.Nağı onu da bildirdi ki, Paşinyan müəyyən güzəştə getməklə əsas məsələsi odur ki, danışıqlar bərpa olunsun və danışıqların bərpa olunması da o deməkdir ki, proses uzanacaqdır: "Azərbaycanın Xankəndi və digər bölgələri hələlik qeyri-müəyyən vəziyyətdə qalacaqdır və ermənilərdə bundan istifadə edib hansısa formada özlərinin siyasi mövcudluğunu orta qoruyub saxlamağa çalışırlar. Azərbaycan isə qalib ölkə olaraq bu məsələlərə də israrlıdır və haqlı tələbi ondan ibarətdir ki, Ermənistan "Zəngəzur dəhlizi"nin və digər məsələlərlə bağlı üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməlidir. Orda heç bir güzəşt ola bilməz. 10 noyabr razılaşmasına əsasən, Azərbaycanın bütün ərazilərində hakimiyyəti bərpa olunmalıdır və o cümlədən, Xankəndi və digər ərazilərdə. Qazağın 7 kəndində və Naxçıvanın Kerkə kəndində Azərbaycana qaytarılmalıdır".

Gülyana

Yaxud, hər şey yalnız istefa dalğaları ilə başa çatmır

AXCP-də Əli Kərimli diktaturasının və avtoritar idarəçilik sisteminin mövcudluğu barədə yenidən nəyi isə xatırlatmağa ehtiyac yoxdur. Bilənlər yaxşı bilirlər ki, partiyanın sədarət kürsüsü illər əvvəl Əli Kərimli və onun "Yurd" qruplaşması tərəfindən işğala məruz qaldıqdan sonra siyasi təşkilatın strukturu və idarəçilik memtodu onu məhvə doğru sürüklənməli idi. Əslində, bu gün həmin anlar yaşanır, sadəcə, özünü müxalifətin "anası" elan edən Əli Kərimli əlində olan internet, sosial şəbəkə resursları vasitəsi ilə partiya daxilində ona qarşı baş verən sət etirazları hər vəchlə gizlətməyə səy göstərir.

Əli Kərimlinin qaranlıq əməllərini gizlətməsi heç də bu əməllərin unudulması deyil, əksinə, daha çox qabarması, üzə çıxması, ifşa olunmasıdır

Fakt budur ki, bu gün istefa verənlər bu addımları ilə sübut edirlər ki, onlar Əli Kərimlinin yaratdığı diktaturanın altında əzilməkdən imtina edirlər, özü də yüzlərlə belə faktlar var və onların hər biri danılmazdır.

Misal üçün, onlardan birini xatırladaq bilirik, partiyanın NTK-nin keçmiş sədri Aydın Əliyevin açıqladığı faktlar illərdir cəbhəçiləri müxtəlif oyunlarına alət edən, ayrılan qrantları və partiya daxilində üzvlərin topladığı pulları şəxsi həyatının zənginləşdirilməsinə sərf edən AXCP sədrinin bloggerliyə qədər düşən siyasi həyatının sonunun çatdığını kifayət qədər isbatlamış olur. Məhz Aydın Əliyevin bir müddət əvvəl dediyi fikirləri bu gün də qüvvəsindədir. Yeni Əli Kərimlinin qaranlıq əməllərini gizlətməsi heç də bu əməllərin unudulması deyil, əksinə daha çox qabarması, üzə çıxması, ifşa olunmasıdır. Nə deyib Aydın Əliyev? Xatırlayaq!

Aydın Əliyev: "30 illik siyasi fəaliyyətdən sonra başa düşdüm ki, mən və mənim kimi yüzlərlə cəbhəçi Əli Kərimli tərəfindən aldadılıb"

AXCP-də qiyam gözlənilir: Əli Kərimli avtoritarizminə "yox" deyiləcəkmi?

O öz videomüraciətində deyib ki, 1988-ci ildən siyasi fəaliyyətdədir və illərdir AXCP-də siyasi baxışları fonunda mübarizə aparır. Lakin 2015-ci ildə AXCP-nin qurultayı zamanı onun Nəzarət Təftiş Komitəsinin sədri seçilməsi Əli Kərimlinin üreyincə olmayıb. SİTAT: "Sonradan bildim ki, mənim kimi obyektiv, dürüst, prinsipial adamın bu vəzifəyə seçilməsi Əli Kərimli tərəfindən xoş qarşılanmayıb. Partiya daxilindəki maliyyəni, xaricdən gələn qrantları və digər pulları ancaq öz nəzarətində saxlayan, özünün və ailəsinin, xaricdəki oğlunun ərəb şeyxlərinin övladları kimi yaşamasına sərf edən Əli Kərimlini mənim kimi düzgün, əqidəli adam qane etməyib. 30 illik siyasi fəaliyyətdən sonra başa düşdüm ki, mən və mənim kimi yüzlərlə cəbhəçi Əli Kərimli tərəfindən aldadılıb. O,

bizim hər birimizdən öz şəxsi mənafeyi üçün istifadə edib, sözdə demokratiya uğrunda mübarizə apardığını desə də, sət diktatura qurub. Fərqli düşüncələri, onun anti-demokratik hərəkətlərinə etiraz edənləri çirkin üsullarla ləkələyib, böhtanlara məruz qoyub, partiyadan uzaqlaşdırıb".

Beləliklə, adıçəkilən şəxs uzun illərdir AXCP-də baş verənlərin canlı şahidi kimi bəyan edir ki, Əli Kərimli bir siyasi dələduz olmaqla yanaşı, yalnız öz şəxsi mənafe, maraqları və çıxarları üçün təkə onun şirin vədlərinə aldanan cəbhəçiləri, xüsusilə həyatlarını zəhərlədiyi gəncləri, eləcə də xalqı aldadır, yalan danışır, riyakarlıqlar nümayiş etdirir.

Bir gün onlar da Əli Kərimlinin çirkin oyunlarının qurbanı olduqlarını başa düşəcəklər...

Baxaq görək Aydın Əliyev daha nə söyləmişdi: "Bu gün də gənclərimizi aldadaraq, özünün çirkin oyunlarına qurban vermək istəyir. Sizin çoxunuz Əli Kərimlinin anti-demokratik, qanunsuz, partiyanın nizamnaməsinə zidd əməllərindən xəbərdarsınız, lakin

bunu dil gətirməkdən çəkinirsiniz".

A.Əliyev AXCP sədrinə xitabən deyir: "Əli Kərimli, illər ərzində apardığın çirkin, xəyanətkar oyunlar yetər, partiya yaratdığın diktaturaya son qoy, əgər cəsarətin və məniyin çatırsa, istefa ver. Qoy partiyanın üzvləri özlərinə gənc, savadlı, bacarıqlı, xalqını sevən rəhbər seçib demokratik cəmiyyət qurmaq üçün mübarizə aparsınlar. Partiyamızı çirkin oyunlara təhrik etməkdən, Azərbaycanı fəlakətə aparan əməllərindən əl çək. Mən bilirəm ki, bu müraciətimdən sonra Əli Kərimlinin göstərişi ilə əlaltıları böhtan və şər kampaniyasına başlayacaqlar. Lakin bütün bunlar əhəmiyyət verməyə, qabaqcadan həmin şəxslərə səslenirəm ki, haqqımda danışırkən, haqq və ədalət hissini unutmasınlar. Bir gün onlar da Əli Kərimlinin çirkin oyunlarının qurbanı olduqlarını başa düşəcəklər".

Ümumiyyətlə, bu məsələlərin təhlilini apararkən bir daha əmin oluruq ki:

1. Əli Kərimli partiya üzvlərinin topladığı pulları və xarici qrantları yalnız öz ailəsinin lüks həyatı üçün xərcləyir;

2. Oğlunun ərəb şeyləri kimi yaşaması, o cümlədən, yaxınlarının qurduqları biznesin maliyyə mənbəyi "siyasi mübarizə" adı ilə aldığı qrantlar və cəbhəçilərin pullarıdır;

3. O, AXCP-də illərdir yaratdığı diktatura ilə cəbhəçiləri qorxu altında saxlayır;

4. Partiyada A.Əliyev kimi düşüncələrin sayı çoxdur, lakin onlar "satqın", "xəyanətkar" ittihamları ilə üzlənməmək, o cümlədən, troll dəstəsinin çirkin hücumlarına məruz qalmaq üçün hələ də zülm qarşısında susurlar.

Məhz bu reallıqlardan çıxış edərək bir daha qeyd edə bilirik ki, əslində keçmiş NTK sədrinin dedikləri AXCP-də qiyamın baş verəcəyi faktını sübuta yetirir. Hər halda, son istefalarla hər şey başa çatmır və etiraz səsleri Əli Kərimlinin qapısını döyməkdədir. O, bu qapını açsa da, açmasa da artıq siyasi ölüm fərmanına imzasını atıb.

Rövşən RƏSULOVA

"Dağıdıcı müxalifət milli maraqlara zidd siyasət aparır"

"Siyasi partiyalar, Zəfər yeni reallıqlar və dialoq" mövzusunda keçirilən konfransa yenə də Müsavatın və AXCP-nin qoşulmaması yeni bir şey deyil. Demək olar ki, adları çəkilən şəxslər həmişə belə ediblər.

Çünki bu onlara sərf ələmir. Bəli, AXCP və Müsavatın bu cür ümumilli məsələlərdə də kənarında qalmasının arxasında hansısa xarici göstərişlər var. Bu gün heç kəsə sikkə deyil ki, adları çəkilən bu şəxslər xarici maraqlı dairələrə işləyirlər". Bunu "Azadlıq Hərəkətçiləri" Birli-

yinin sədri Təhmasib Novruzov "Səs" qəzetinə açıqlamasında bildirib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda dağıdıcı müxalifət milli maraqlara zidd siyasət aparır: "Bu da onların xarici qüvvələrdən asılı olmaları ilə bağlıdır. Onların məqsədi müxalifət fonu yaradıb özlərini xarici ölkələrdəki "ağalarına" reklam edib, pul qoparmaqdır. Təbii ki, sənənin hakimiyyətə gəlmək şansın sifirə bərabərdir və cəmiyyət tərəfindən də heç bir siyasi dəstəyin yoxdur. Ümumiyyətlə, bu gün müxalifətin özü də çox gözəl bilir ki, bundan sonra onlar nəse nail ola bilməyəcəklər".

T. Novruzov onu da bildirib ki, Azərbaycan inkişafı ilə dünya dövlətləri arasında öz sözünü deyən və hörmətini qazanan bir dövlətdir: "Hazırda aparılan genişmiqyaslı islahatlar və dəyişikliklər ölkəmizin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsinə yönəlmişdir. Azərbaycan çox uğurlu inkişaf yolundadır. Ölkəmizin inkişafına kölgə salmaq istəyən bəzi qüvvələr əllərindən gələni edir. Yeni onların nə etmələrindən asılı olmayaraq heç vaxtı həmin qüvvələr öz məkirli istəklərinə çatmayacaqdır. Ümumiyyətlə, bu gün xalqımızı onların kim olduqlarını və nə etmək istediklərini çox yaxşı bilirlər. Bu baxımdan da, onların xalqımız tərəfindən heç bir dəstəyi yoxdur".

Gülyana

"Rus sülhməramlı qoşunları bir də səhvə yol verəndə..."

"Mənim fikrim belədir ki, Qarabağdan sülhməramlı qüvvələrin çıxarılması birbaşa bir ildən az bir müddətdə yaxın vaxtda imzalanmış üçtərəfli müqaviləyə bağlıdır. Yeni bu işə 5 ildən bir baxıla bilər. Bir daha yada salmaq lazımdır ki, iki ölkədən biri ya Azərbaycan, ya da Ermənistan bundan imtina etməlidir ki, bu müddət uzanmasın". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Rüfət Quliyev deyib.

Onun sözlərinə görə, fəvqəladə vəziyyətdə onların çıxmasını tələb etmək indiki durumda düz gəlməz. Amma, həqiqətən, son vaxtlar özü də tək Azərbaycanda yaşayan yox, bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar tərəfdən də sual qoyulur ki, bu nə siyasətdir. Bu siyasətin arxasında nə dayanıb ki, Ermənistanın belə axmaq, xoşagəlməz, hətta deyərdim revanşist addımlarının qarşısını almırlar? Rüfət Quliyev bu haqda

fikrini belə izah edib: "Burada bir məqam da var, orada tendensiya yaranıb. Trend ondan ibarətdir ki, bəzi Xankəndidə yaşayan erməni ailələri öz gözləri ilə gördülər ki, Azərbaycan bir il keçməmiş nə işlər gördü. Susuz, işıqsız qalmış erməni ailələr Şuşada, ya da yaxın olan digər Azərbaycan ərazilərində məskunlaşmaq istəyirlər. Bunun da qabağını aldığımız məlumata görə, rus qoşunu kəsib. Rus əsgərinin sayı, zirehli texnikasının sayı artıq kifayət qədərdir. Həmin bu qoşun dinc

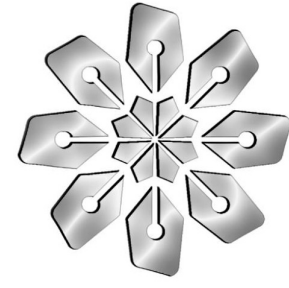
əhalinin qarşısını kəsib, onları Ermənistanın xüsusi orqanlarına təhvil verib. Bu da düzgün deyil. Çünki keçib burada yaşamaq istəyirlərsə, bu haqda qərarı Azərbaycan verə bilər. Yoxsa onlar bu haqda qərar verə bilməz. Amma buna baxmayaraq, biz onsuz da başda möhtərəm İlham Əliyev olmaqla öz siyasətimizi yeridirik. Lazım olanda dəmir yumruqla bağlı da yadlarına salırıq. Vaxt bizim lehimize işləyir. Bütün dünya ictimaiyyəti, bütün diplomatlar, qonaqlar görürlər ki, Azər-

baycan nələr meydana gətirib. Füzulidə aeroportunun inşa edilməsini, yüz kilometrə yolların tikilməsini, dəmir yolunun yenidən bərpa edilib tikilməsini, infrastruktur layihələrin həyata keçirilməsini gören dünya başa düşür ki, Azərbaycan öz torpaqlarına sahib çıxıb. Bu siyasəti də biz inkişaf etdirəcəyik. Mən belə başa düşürəm. Rus sülhməramlı qoşunları bir də səhvə yol verəndə, kor olanda mütəmadi olaraq biz onları müxtəlif yollarla başa salmalıyıq. Belə olanda müəyyən notalar verilməlidir, müəyyən fikirlər XİNDən bildirilməlidir ki, yeni siz başa düşün ki, biz hər şeyə nəzarət edirik və hər şeyi də nəzarətdə saxlamışıq. Azərbaycan tələb edir ki, madam Rusiya prezidenti bu müqavilənin altından qarant kimi qol çəkib-sə, onlar həmin o qarant məsuliyyətini dərk edib axıra kimi həyata keçirsin".

Turqay Musayev

Zəngəzur dəhlizinin açılmasının regional nəqliyyat-kommunikasiya xətlərinə təsiri

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Dmitri Solonnikov:
"İndi regionda yeni qüvvələr superpozisiyası formalaşır və Azərbaycan bir növ konsolidasiya mərkəzinə çevrilə bilər"

Azərbaycanın 44 günlük Qarabağ müharibəsində qalib gəlməsindən sonra Bakının bölgədəki mövqeyi nəzərəcarpacaq dərəcədə gücləndi və aktivləşdi. İndi

laşdırır. Tehranın yeni imkanlara çatması lazımdır və ticarət-iqtisadi əlaqələr bunun üçün son dərəcə vacibdir. Və Azərbaycan İrani Şimali Avropa ilə, Baltik dənizi ilə birləşdirən Şimal-Cənub dəhlizinin formalaşmasında iştirak edir. Bunlar uzun illərdir danışılan, həyata keçirilməsi yaxın olan vacib perspektivlərdir".

Stratejin fikrincə, eyni zamanda, Türkiyənin təsiri də nəzərə alınmalıdır. Bir tərəfdən, prezident

siya mərkəzinə çevrilə bilər. Bölgədəki digər ölkələrdən fərqli olaraq, Azərbaycanda hər şey həm bu günü, həm də gələcəyi ilə aydındır. Bölgədəki sabitlik vacibdir".

Rusiya-Türkiyə münasibətlərindən danışan D.Solonnikov bir vacib məqamı vurğulayıb: "Həm Rusiya, həm də Türkiyə, xarici siyasi qüvvələrin təzyiqi olmadan,

zinin onlara keçməsi lazımdır. Bu, əməkdaşlığın başlanğıcından bəri müzakirə edilmişdir və bu, bir sıra birgə hərəkətlərdə öz təsdiqini tapmışdır. Bu səbəbdən Moskva ilə Ankara arasında əməkdaşlıq davam edəcək və dünyanın çoxqütblülüyə doğru hərəkətini heç kim dayandırmaya bilməyəcək.

Əfqanıstandakı vəziyyət göstərir ki, dünyanın bir nöqtədən nəzarəti dayandırılıb. Yeni dünyada güc mərkəzləri bir mərkəzlə deyil, bir-biri ilə müzakirə aparırlar. Və bu baxımdan Rusiya ilə Türkiyə arasındakı müqavilələr həm Cənubi Qafqaz, həm də Qərbi və Orta Asiya üçün çox əhəmiyyətlidir. Buna görə də düşünürəm ki, təmaslar daha da güclənəcək".

Ekspert Zəngəzur dəhlizinin mövzusunda toxunub. O hesab edir ki, dəhlizin açılması ilk növbədə Ermənistanın xeyrinədir: "Ermənistan rəhbərliyi vətəndaşlarına ən azından müsbət dinamika göstərməlidir. Yəni, müharibəni uzudular, müvafiq bir bəyanata imza atdılar, sonra nə olmalıdır?! Bunun ardınca Ermənistan əhalisinin iqtisadi və sosial həyatında bir dəyi-

davam edəcək və təbii ki, Zəngəzur dəhlizi açılacaq. Buna heç bir şübhə yoxdur. Ermənistanın başqa bir perspektivi yoxdur".

Eyni zamanda, D.Solonnikov Ermənistandakı revanşist duyğularını qiymətləndirib: "Onlar olmaya bilməzdilər, bu obyektiv bir reallıqdır. Ölkə müharibədə məğlub oldu, Ermənistan xalqı özünü alçaldırmış hiss edir. Bunun fonunda torpağın geri qaytarılmasını tələb edən qaynar başlar görünür. Bu, obyektiv reallıqdır. Erməni cəmiyyətinin şüurunun yenidən qurulması bir neçə il çəkəcək. Ancaq yəni də şüurun yenidən qurulması üçün irəliləyəcək lazımdır, qonşularla münasibətləri yaxşılaşdırmaq, ticarət əlaqələrini yaxşılaşdırmaq lazımdır. Və bu baxımdan Paşinyan başa düşür ki, heç bir irəliləyiş olmasa, o zaman revanşist hisslər daha da güclənəcək.

Normal siyasətçilər başa düşürlər ki, qisas almaq şansı yoxdur və olmayacaq. Təəssüf ki, Ermənistan ələ bir siyasətçilər var ki, mənfəət naminə məsuliyyətsiz şəkildə hər hansı bir şüar yelləyə bilərlər və indi ölkədəki vəziyyətdən

Azərbaycan regionda nəqliyyat kommunikasiyalarını açmağın və sülh şəraitində yaşamağın tərəfindədir, Ermənistan isə bundan qaçmağa çalışır. Rusiyalı siyasi strateq, Müasir Dövlət İnkişafı İnstitutunun direktoru Dmitri Solonnikov "Caliber" analitik mərkəzinə şərhində bu mövzuda maraqlı fikirlər səsləndirib. Ekspertin fikirlərini oxucularımıza təqdim edirik:

"Azərbaycanın Cənubi Qafqaz problemlərinin həllində iştirak etmək üçün daha çox imkanlara malikdir və bu bölgədəki siyasi vəziyyətdə əks olunur. Bu yaxınlarda İranda seçkilər keçirildi və yeni hökumət indi xarici siyasətini forma-

Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Türkiyənin regional lider, böyük bir güc olaraq formalaşması ilə bağlı aktiv mövqeyi. Digər tərəfdən, ölkədə müəyyən iqtisadi problemlər və 2023-cü ilə planlaşdırılan qarşıdan gələn seçkilərlə bağlı qeyri-müəyyənliliklər var, lakin onların 2022-ci ilə təxirə salınacağı barədə artıq söhbət gedir. Yəni, müəyyən bir qeyri-sabitlik var və Azərbaycan bu kontekstdə bölgənin etibarlılığını gücləndirən bir amildir.

44 günlük müharibə bitdikdən sonra bölgə ölkələri hərəkət etməyə başladı. İndi regionda yeni qüvvələr superpozisiyası formalaşır və Azərbaycan bir növ konsolida-

təkbaşına beynəlxalq rol oynamağa çalışırlar. Hər şeydən əvvəl ABŞ-dan asılı olmadan. Bu, qərb mərkəzlərinin müəyyən mənfi reaksiyasına səbəb olur. Ancaq bu faktor Rusiya ilə Türkiyəni daha da yaxınlaşdırır. Hər iki ölkə, yeni dünyada hər kəsin nə edəcəyinə və necə inkişaf edəcəyinə qərar verən tek bir hegemon olmadığı mövqeyinə sadıqdır. Bu baxımdan, Rusiya ilə Türkiyənin çoxqütblü bir dünya olaraq gələcək haqqında ortaq düşüncələri var və yaxın gələcəkdə sivilizasiya mərkə-

şiklik olarsa, sərhədlər açılsaydı, Rusiya və digər ölkələrlə ticarət əlaqələri yaxşılaşarsa, bu nəinki vətəndaşların vəziyyətini yaxşılaşdıracaq, həm də hər kəs anlayacaq ki, yeni həyat sıfırdan başladı. Ancaq bunun üçün logistika yollarının açılması, infrastrukturun inşası və yeni investisiyalar lazımdır. Mənə elə gəlir ki, Ermənistan rəhbərliyi yaxşı bilir ki, bu dəyişikliklər olmasa, ölkə uzun müddət dayanıb bilməyəcək. Ona görə də düşünürəm ki, fərqli ritorika ilə sülh müqaviləsinə doğru hərəkət

istifadə edirlər. Amma Paşinyanın Azərbaycanla sülh müqaviləsi, açıq əlaqələr, o cümlədən Rusiya ilə əməkdaşlığı lazımdır. Ona görə də, Ermənistandakı revanşistlər indi həm onun, həm də Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olması prosesinin əleyhdarlarıdır. Əslində, revanşistlər Rusiya, Azərbaycan, Türkiyə, İran və Ermənistanın özünə qarşıdır. Onların hakimiyyətə gəlişi ümumiyyətlə heç kime lazım deyil və yaxın gələcəkdə bu heç bir şəkildə baş verə bilməz".

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

18 sentyabr

"Qalatasaray" Avropa Liqasına qələbə ilə başladı

Türkiyənin "Qalatasaray" futbol klubu avrokuboklarda növbəti oyununu keçirib. SİA xəbər verir ki, E qrupunda yer alan Fatih Terimin yetirmələri, UEFA Avropa Liqasının qrup mərhələsinin ilk qarşılaşmasında evdə İtaliya "Latsio"su ilə qarşılaşıb. Matçın taleyini avtoqol həll edib. Qonaqların futbolçusu Tomas Strakoşa 67-ci dəqiqədə topu öz qapısından keçirib. Bu, "Qalatasaray"a 1:0 hesablı qələbə qazandırır. Qeyd edək ki, qrupun I turdakı digər matçında Rusiya "Lokomotiv"i Fransa təmsilçisi "Marsel"lə görüşüb. Bu oyunda qollu heç-heçə qeydə alınıb - 1:1.

Ötən ay Azərbaycana nə qədər turist gəlib?

Bu ilin avqustunda ölkəyə 77 min 119 turist gəlib. Bu barədə SİA-ya Dövlət Turizm Agentliyindən məlumat verilib. Bu rəqəm ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 145 faiz artım deməkdir. Lakin pandemiya öncəsi illə müqayisədə rəqəmlər hələ də 79 faiz azdır. Belə ki, 2020-ci ilin avqustunda ölkəyə 31 min 434, 2019-cu ilin müvafiq dövründə isə 361 min 359 turist gəlmişdi.

2021-ci ilin yanvar-avqustunda isə turist axını ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 32 faiz azdır. Cari ilin av-

qustunda ən çox əcnəbinin gəldiyi ölkələrə nəzər saldıqda görürük ki, ilk beşlikdə Rusiya, Türkiyə, İran, Gürcüstan və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri qərarlaşıb. Ötən ay Rusiyadan 25 min 499, Türkiyədən 21 min 139, İrandan 10 min 650, Gürcüstandan 5967, BƏƏ-dən isə 1609 əcnəbi gəlib.

Qeyd edək ki, avqustda turist axını iyun və iyul ayları ilə müqayisədə aşağı olub. Belə ki, iyun və iyulda ölkəyə gələnlərin sayında artım ötən ilin eyni dövrləri ilə müqayisədə müvafiq olaraq 156 və 197 faiz olmuşdu.

İvana Sərt bədəni ilə diqqət çəkdi

Bütün yay sevgilisi Sezer Dərmenci ilə tətildə olan məşhur sima İvana Sert, aparıcılıq etdiyi proqramın çəkilişləri üçün İstanbula qayıdıb. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, çəkilişdən əvvəl bir şəkil paylaşan İvana, hamar bədən quruluşu ilə göz qamaşdırıb.

Tətildən bikini çərçivələrini sosial media səhifəsində paylaşan Sert, pərəstişkarlarından müsbət rəylər alıb. 41 yaşında olmasına baxmayaraq, hər zaman səliqəli bədən quruluşu ilə diqqət çəkməyi bacaran aparıcı və modelyer nəhayət ağ mini paltarları ilə kameraların qarşısına keçib.

Ayşən Vəli

Son səhifə

Bronxial astma necə və niyə yaranır?

Bronxial astma bronxların xroniki allergik iltihabi prosesidir, bu iltihabi proses nəticəsində hiperreaktivlik yaranır. Hiperreaktivlik fonunda xəstədə təkrar-təkrar fitverici xırıltılar, tənəffüslük, döş qəfəsində ağırlıq hissi və quru öskürək (gecə saat 4-5 də və ya səhərə yaxın) olur.

Bu simptomlar obstruksiya ilə bağlıdır. Obstruksiya geri döndürülür. Diaqnoz vaxtında qoyulmasa, və ya müalicə düzgün aparılmasa 1 ildən sonra bronx divarında struktur dəyişiklik baş verir. Bronxial astma ağırlıq dərəcəsindən asılı olmayaraq tənəffüs yollarının xroniki iltihabıdır. İltihabın inkişafı nəticəsində xəstədə 4 tipli bronxobstruksiya yaranır:

- Kəskin bronxospazm
- Bronx divarının ödemi
- Bronx divarının seliklə bağlanması-tıxac
- Bronxların divarının struktur dəyişikliyi
- Ən xarakterik simptomlar:ekspirator tənəffüslük (nəfəsvərmənin çətinləşməsi) və ya epizodik öskürək tutmaları

(əsasən gecələr), uzaqdan eşidilən fitverici xırıltıların yaranması, döş qəfəsində ağırlıq hissi.

Xəstəliyin əsas diaqnostik göstəricisi simptomların spontan olmasıdır. Simptomlar gün ərzində dəyişir. Allergoloji anamnez dəqiq toplanmalıdır. Simptomların mövsümdən asılılığına, ailə anamnezində allergik xəstəliklərin olmasına diqqət etmək lazımdır. Simptomlar dəyişkən olduğundan xəstənin ilk müayinəsində aşkar olunmaya bilər. Kəskinləşmə dövründə ekspirator tənəffüslük, nəfəsalmada burun qanadlarının gərginləşməsi, oyanıqlıq, fasiləli nitq, köməkçi əzələlərin tənəffüs aktında iştirakı, daimi və ya epizodik öskürək, nəfəsvərmədə distansion fitverici xırıltılar xarakterikdir.

Pasient astmaya xarakterik məcburi vəziyyət alır və xəstəliyin yüngül gedişlərində normal aktivliyini saxlayır. Diaqnozu dəqiqləşdirmək üçün laborator və instrumental müayinələr aparılmalıdır.

-Bronxial astma müalicəyə çətin tabe olur. Klinikamızda tətbiq olunan Biotenzimləyici terapiyada bu xəstəliyə fərqli yanaşılır və xəstəlik uğurla müalicə olunur.

Xəbərdarlıq: Bu gün rayonlarda yağış yağacaq

Sentyabrın 18-ə gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, sabah Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Mülayim şimal-qərb küləyi esəcək. Havanın temperaturu gecə 18-20° isti, gündüz 24-27° isti, Bakıda gecə 18-20° isti, gündüz 25-27° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 761 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət 60-70 %, gündüz 40-45 % olacaq.

Tibbi-meteoroloji proqnoz

Sentyabrın 18-də Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin mülayim tərəddüdü gözlənilir ki, bu da bəzi me-teohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında: Bəzi yerlərdə şimşək çaxacağı, arıbr yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gündüz yağış tədricən kəsiləcək, əksər rayonlarda əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər bəzi yerlərdə duman. Mülayim qərb küləyi esəcək. Havanın temperaturu gecə 17-21° isti, gündüz 25-30° isti, dağlarda gecə 6-11° isti, gündüz 11-16° isti olacaq.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətname: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc və SİA agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur
Tiraj: 4600